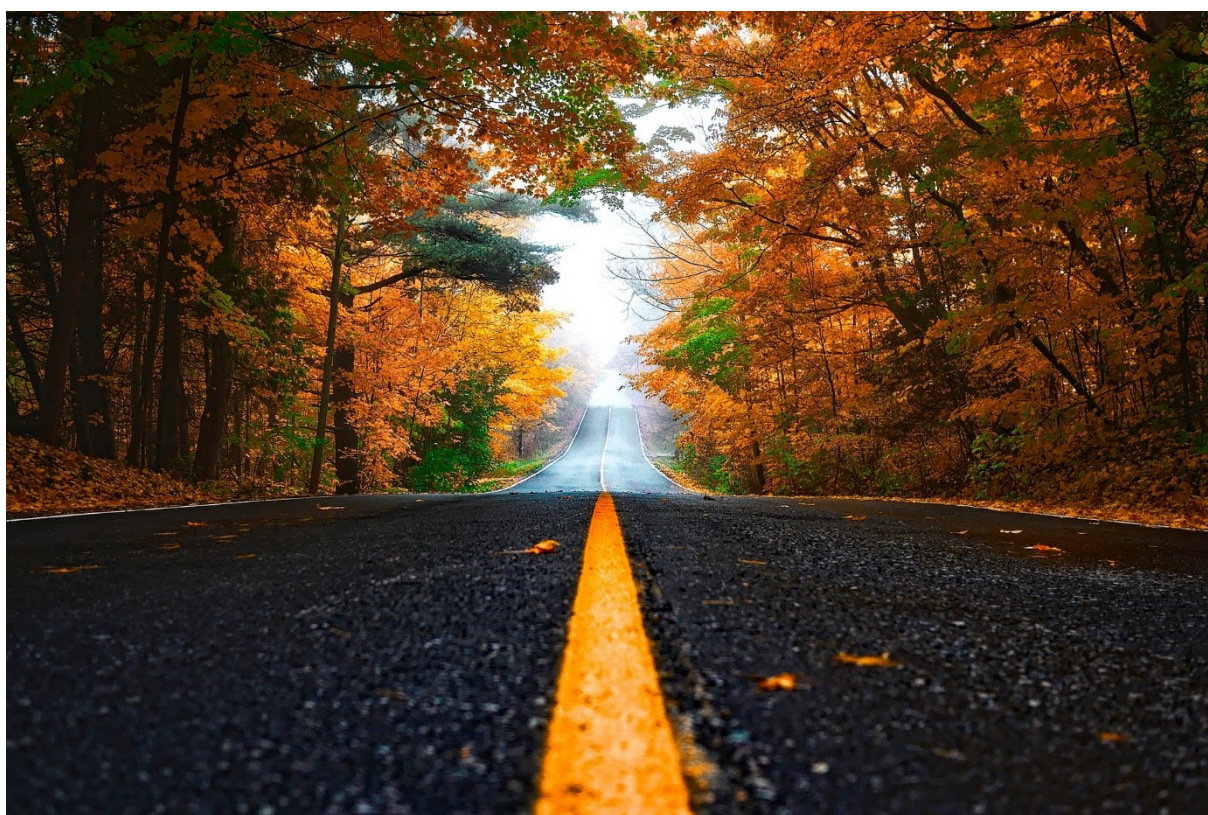

VÄGLEDNING FÖR LIVET

Slutrapport

Maria Wetterlid, övergripande projektledare Skaraborgs kommunalförbund
Moa Mannesson, delprojektledare Skaraborgs kommunalförbund
Mia Lindberg, delprojektledare Fyrbodals kommunalförbund
Margareta Laurell, delprojektledare Fyrbodals kommunalförbund
Mikael Szanto, delprojektledare Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	4
2	Projektidé och förväntade resultat	5
2.1	Bakgrund och syfte	5
2.2	Mål, effekter och förväntade resultat	5
2.2.1	Effekter på två olika nivåer.....	5
2.2.2	Projektmål	6
2.3	Avvikelse	7
2.3.1	Pilotverksamhet.....	7
2.3.2	Frankrike – Danmark	8
2.3.3	Erasmus+	8
2.3.4	Lärandekonferenser	8
2.3.5	Mål och resultat.....	8
2.3.6	Deltagare	9
3	Projektets resultat, mål och indikatorer	10
3.1	Utveckla SYV-nätverk i de tre kommunalförbunden innefattande SYV-personal och skolchefer.	10
3.2	En stärkt och bättre organiserad SYV-funktion.	11
3.3	Ökad förståelse av livslångt lärande och livslång vägledning.	12
3.4	Neutrala mötesplatser (både fysiska och digitala) används för att stötta unga att finna vägar till studier och arbete.	13
3.5	Fler individer väljer ”rätt” utbildning från början och behöver inte starta om eller hamna utanför skolan och arbete.	13
3.6	Synliggöra yrkesutbildningar och dess jobbmöjligheter i framtiden.	14
3.7	Samverkan mellan näringsliv och skolor/yrkesutbildningar har förbättrats.....	14
3.8	Skapa en bredare valpalett av utbildningar för eleverna (genom att de får ökade insikter).15	
3.9	SYV-personal har fått ökade kunskaper om tillämpningen av de horisontella principerna i sin yrkesroll.....	15
4	Arbetsätt	16
4.1	Projektets organisation	16
4.2	Projektets arbete.....	16
4.2.1	Förarbete.....	17
4.3	Temaområde 1 - Studieresor och pilotverksamhet.....	18
4.3.1	Frankrike.....	18
4.3.2	Danmark.....	19
4.4	Pilotverksamhet.....	21

4.4.1	Pilotsyvräff Lidköping, januari 2018.....	22
4.4.2	Pilotsyvräff Uddevalla, maj 2018	22
4.4.3	Pilotsyvräff Mark, november 2018	23
4.5	Pilotverksamhet Skaraborg	23
4.5.2	Pilotverksamhet Fyrbodal.....	26
4.5.3	Pilotverksamhet Sjuhärad	27
4.6	Temaområde 2 - SYV-nätverk.....	29
4.6.1	SYV-nätverk Skaraborg	29
4.6.2	SYV-nätverk Fyrbodal	30
4.6.3	SYV-nätverk Sjuhärad	31
4.6.4	Erfarenhetsutbyte mellan SYV-nätverkens styrgrupper/arbetsutskott	33
4.7	Temaområde 3 - Kompetensutveckling	33
4.7.1	Projektgemensamma aktiviteter	33
4.7.2	Delregionala aktiviteter	36
4.7.3	Arbetsmarknadsaktiviteter.....	38
4.8	Temaområde 4 - Studie- och yrkesvägledningen som hela skolans ansvar och SYV-planer.	41
4.8.1	SYV-planer och hela skolans ansvar i Sjuhärad	41
4.8.2	SYV-plan och hela skolans ansvar i Skaraborg.....	42
4.8.3	Kartläggning, SYV hela skolans ansvar.....	43
5	Kommunikation, spridning och påverkansarbete	45
5.1	Spridning av projektresultat	45
5.2	Spridnings- och påverkansarbete delregionalt	46
5.2.1	Skaraborg.....	46
5.2.2	Fyrbodal.....	46
5.2.3	Sjuhärad.....	47
6	Uppföljning och utvärdering	49
6.1	Extern utvärderare	49
6.2	Intern utvärdering och uppföljning	51
6.2.1	Utvärdering från deltagare av projektets aktiviteter	51
6.2.2	Uppföljning av pilotverksamheter.....	51
7	Användande av resultat.....	53
7.1	Implementeringsplan	53
7.1.1	SYV-nätverken	53
7.1.2	SYV som hela skolans ansvar	53
7.1.3	Inkluderande vägledning.....	54
7.1.4	Nya metoder och mötesplatser – E-vägledning	54

7.1.5	Workshop om implementering och ägarskap	54
7.2	Implementering delregionalt	54
7.2.1	Pilotverksamheter	54
7.2.2	Kommunala SYV-planer	57
7.2.3	SYV-nätverk	57
8	Kommentarer och tips.....	59
8.1	Geografiska utmaningar	59
8.2	Förankring och förarbete	59
8.3	Strukturellt påverkansarbete	60
8.4	ESF	60

1 Sammanfattning

Projektet *Vägledning för livet* har syftat till utveckling av skolornas studie- och yrkesvägledarfunktioner som är en aktuell och viktig fråga. Projektet finansierades av Europeiska socialfonden och drevs som ett samarbete mellan kommunalförbunden i Skaraborg, Fyrbodal och Boråsregionen Sjuhärad under perioden april 2017 till och med mars 2019.

Inom ramen för projektet har flera olika kompetensutvecklingsinsatser för studie- och yrkesvägledare inom exempelvis E-vägledning och att motverka könssegregerade studie- och yrkesval genomförts. Att utveckla och stärka nätverk för studie- och yrkesvägledning har också varit en prioriterad fråga inom projektet. Projektet har även verkat för ökad samverkan mellan skola och arbetsliv samt att studie- och yrkesvägledning ska vara hela skolans ansvar.

Man har även genomfört studieresor till Paris och Köpenhamn för inspiration till arbete med nya metoder och nya mötesplatser för studie- och yrkesvägledning. I dessa resor deltog 19 studie- och yrkesvägledare från nio kommuner som fick möjlighet att som pilotskola testa nya metoder och mötesplatser för vägledning. Dessa pilotverksamheter har sedan beskrivits i den av projektet framtagna metodbroschyren så att andra studie- och yrkesvägledare kan inspireras att i sin egen verksamhet utveckla nya metoder för vägledning.

Resultat från projektets insatser består bland annat av:

- Studie – och yrkesvägledare har fått ökad förståelse av livslångt lärande och livslång vägledning.
- Studie- och yrkesvägledare har fått ökade kunskaper om tillämpningen av de horisontella principerna i sin yrkesroll.
- Utveckling av SYV-nätverk i de tre kommunalförbunden innefattande studie- och yrkesvägledare och skolchefer.
- Neutrala mötesplatser (både fysiska och neutrala) för vägledning används i större utsträckning.

En mycket viktig fråga som projektet brottats med är att få till en stärkt och bättre organiserad SYV-funktion där studie- och yrkesvägledningen blir till hela skolans ansvar. Denna fråga är ingalunda ny utan något man under årtionden sett behov av att lyfta på ledningsnivå för att bli en riktigt prioriterad fråga som ska ingå i det systematiska kvalitetsarbetet i varje kommun. Här har projektet verkat för att skolchefer och rektorer ska inse vikten av att denna fråga prioriterats. Man har influerat kommuner att arbeta fram eller utveckla redan existerande SYV-planer där arbetet med studie- och yrkesvägledningen i både snäv och vid bemärkelse organiseras, lyfts upp och kvalitetssäkras.

Man har även spridit resultatet av de båda kartläggningar som gjorts i samband med projektet – SYVBarometern och den externa utvärderaren Serus kartläggning om studie- och yrkesvägledningen som hela skolans ansvar – i skolchefsgrupperna för att visa på att arbetet i frågan ser mycket olika ut i de tre kommunalförbundens kommuner. Något som leder till att eleverna får olika möjligheter att utveckla en god valkompetens inför framtida val om utbildning och arbetsliv. Projektets medskick till de tre kommunalförbunden är att fortsätta lyfta studie- och yrkesvägledning, dess organisering och hela skolans ansvar för studie- och yrkesvägledning på ledningsnivå, gärna med hjälp av tidigare nämnda kartläggning som grund, så att eleverna får en likvärdig vägledning och möjlighet att göra väl underbyggda val.

2 Projekttidé och förväntade resultat

I detta avsnitt följer en redogörelse för projektets bakgrund, syfte, mål, effekter och förväntade resultat så som det var formulerat i den ursprungliga projektplanen. Efter detta följer ett resonemang kring de förändringar som har skett i förhållande till den ursprungliga projektplanen. Avslutningsvis redogörs för hur många deltagare som projektet har nått ut till.

2.1 Bakgrund och syfte

Ett antal olika rapporter och undersökningar har visat på att organiseringen av studie- och yrkesvägledning inte har utvecklats i den takt och på det sätt som är önskvärt. Bristerna som framkommer i undersökningarna kan i många fall kopplas till en undermålig organisering och styrning av studie- och yrkesvägledningen (Skolinspektionen (2013:5) Lärarnas Riksförbund (2017) Skolverket (2008) och (2013). Rapporterna ger också en bild som tydliggör att det finns ett behov av att förändra synen på studie- och yrkesvägledningen och hur skolor och kommuner arbetar kring SYV-funktionen.

Projektet *Vägledning för livets* syfte har varit att bygga en fungerande och uppdaterad SYV-funktion där SYV-nätverk organiseras och struktureras på så vis att SYV blir hela skolans ansvar. SYV-funktionen skall arbeta med vägledning för en föränderlig arbetsmarknad samt kunna hantera de lokala förutsättningar som finns.

2.2 Mål, effekter och förväntade resultat

Projektets övergripande mål har varit *”Att SYV ska vara ett högt prioriterat område där individer (kvinnor, män, personer med annat könsuttryck och olika bakgrund, etnicitet, funktionsvariationer etc.) matchas för utbildningar som leder till utveckling och arbete på den regionala arbetsmarknaden där resurser ställs till förfogande och där SYV har ett högt mandat, hög kompetens och god omvärldsförståelse”.*

Utifrån ovanstående övergripande mål har projektet strävat efter att uppnå följande effekter och resultat:

1. Den långsiktiga effekten att skapa ett uppdaterat SYV-uppdrag som är utåtriktat och uppdaterat för att kunna följa med i en föränderlig arbetsmarknad och ändå klara att hantera de lokala förutsättningarna.
2. Stärka SYV-funktionen och SYV-nätverk i hela området där skolchefer finns med för att skapa en helhet i vägledningssystemen.
3. Ett ökat intresse hos kvinnor och män för att studera på nationella yrkesprogram på gymnasial nivå ska leda till att branscher med rekryteringsproblem ska kunna hitta kompetent personal i framtiden.
4. Förväntade effekter på individnivå: personer ska kunna få vägledning om vilka utbildningar ett framtida arbetsliv kräver, samt hur villkoren för kvinnor och män i olika branscher ser ut. Därtill hur den regionala arbetsmarknaden ser ut och hur arbetslivet i stort fungerar med krav på livslångt lärande. Detta ska leda till att fler väljer rätt och inte behöver starta om eller hamna utanför skolan och i arbetslöshet.

2.2.1 Effekter på två olika nivåer

För att uppnå ovanstående har *Vägledning för livet* syftat till att skapa effekter på två olika nivåer: individ-, och organisationsnivå.

2.2.1.1 Individnivå

Individnivån har omfattat kvinnor, män och personer med annat könsuttryck och med olika bakgrund, etnicitet, funktionsvariationer etc., som får vägledning (kallas nedan elev), studie- och yrkesvägledare, lärare, rektor och annan personal som är delaktig i vägledningsarbetet. Projektet har arbetat för att uppnå följande mål på individnivå:

- Eleven får stöd i att förstå arbetslivets villkor och vilka möjligheter till jobb som finns på den lokala och regionala arbetsmarknaden.
- Eleven kan också få ökad tillgång till vägledning genom att vägledning sker via nya metoder och mötesplatser.
- Färre elever väljer yrke och utbildning som begränsas av social eller kulturell bakgrund samt föreställningar om kön.
- Lärare får ett stöd att på ett mer varierat sätt förklara skolämnet och vilka möjligheter till arbete som finns, såväl regionalt som nationellt och internationellt.
- Rektorer får en ökad möjlighet att fullfölja målen som finns med att integrera arbetsliv och samhälle i undervisningen och därigenom visa att SYV är hela skolans ansvar.
- Studie- och yrkesvägledare får en möjlighet till bättre stöd för att kunna vägleda där eleven har en större förförståelse. Studie- och yrkesvägledare får ökad kunskap för att arbeta aktivt med icke-diskriminering samt att motverka begränsningar i killar och tjejers studie- och yrkesval utifrån kön, social eller kulturell bakgrund.

Nyttan kommer även framtida enskilda arbetsgivare till del då elever har större kunskap om arbetslivet, regional arbetsmarknad och krav på livslångt lärande.

2.2.1.2 Organisationsnivå

På organisationsnivå har projektet haft som mål att skapa ett förstärkt samarbete, samverkan och kunskapsutbyte inom samt mellan skolor. Med det menas SYV-personal och annan personal berörd av vägledning i bred bemärkelse. Vägledning i bred bemärkelse omfattar även kunskap om omgivande samhälle och arbetslivets förutsättningar och villkor för kvinnor och män.

Vad gäller möjlighet att uppnå strukturella förändringar, så är projektets samordning av SYV-funktionen och dess möjligheter att pröva nya mötesplatser och metoder, en bra grund för strukturella förändringar på sikt. De tre ingående kommunalförbunden kan hitta goda former för samverkan inom studie- och yrkesvägledning i bred bemärkelse, där inspiration från projektets resultat leder till möjliga strukturella förändringar.

2.2.2 Projektmål

Projektet *Vägledning för livet* har arbetat med följande projekt mål under genomförandefasen av projektet:

1. Stärka SYV-funktionerna i skolor genom att utveckla SYV-nätverk där skolchefer och SYV-personal finns med. I nätverket kommer SYV från samtliga skolformer i området erbjudas att delta inklusive folkhögskolor och högskolor.
2. Kartläggning av SYV-funktioner i de tre delregionerna genom enkät och intervjuer. En enkät till rektorer kommer göras för att ta reda på deras syn på hela skolans ansvar och en enkät kommer vända sig till lärare gällande ämnesintegrering av arbetsmarknadskunskap. Samtliga kartläggningar kommer att redovisa antal respondenter uppdelat på kön och analysen av resultaten sker genusmedvetet.

3. Samordning via nya metoder och mötesplatser (både fysiska och digitala) där vägledning blir en funktion som stöttar unga kvinnor, män och personer med annat könsuttryck och med olika bakgrund, etnicitet, funktionsvariationer etc. att finna väg till studier och arbete. Här ska 600 elever få vägledning under projektiden. Även befintliga mötesplatser kan användas för denna vägledningsinsats, då i samverkan med andra aktörer.
4. Utbyte med skolor i Frankrike (som arbetar med de projekt som pågår inom vägledning och neutrala arenor) för att få inspiration och förståelse för livslångt lärande och livslång vägledning.
5. Deltagande i Lärandekonferenser där utbyte sker mellan kommunalförbunden. Syftet är att skapa erfarenhetsutbyten, diskutera aktuella frågor och erbjuda en plattform för SYV-nätverket i alla tre kommunalförbunden.
6. Vägledningsinsatser - ökad regional arbetsmarknadskompetens och kunskap om prioriterade matchningsområden främst på nationella yrkesutbildningar på gymnasial nivå. Insatsen ska vara inriktad på framtida arbetsmarknader och de krav som kommer att ställas på utbildning osv.
7. Kompetensutvecklingsinsatser, för studie- och yrkesvägledare och annan skolpersonal som arbetar med vägledning, som bidrar till ett breddat ansvar där arbetsmarknadskunskapen blir ämnesintegrerad.
8. Öka attraktiviteten för nationella yrkesutbildningar på gymnasial nivå. Här kommer en satsning göras på att lyfta dessa och synliggöra möjligheterna för kvinnor, män och personer med annat könsuttryck och med olika bakgrund, etnicitet, funktionsvariationer etc., att få arbete i framtiden.

2.3 Avvikelser

Projektets syfte, mål och målgrupp har på det stora hela varit intakta under projektiden, från ansökan till genomförande. Det har dock skett ett antal förändringar utifrån den ursprungliga ansökan och projektplanen som har kommit att påverka projektet i större eller mindre utsträckning. Nedan förs ett resonemang kring de förändringar som har skett i förhållande till den ursprungliga projektplanen.

2.3.1 Pilotverksamhet

Den kanske största förändringen som har skett i projektet rör pilotverksamheten. Pilotverksamheten är i egentlig mening inte en förändring, utan kanske snarare ett tillägg eller en metod för att nå målen i projektplanen. I projektets analys- och planeringsfas fördes diskussioner kring hur projektet skulle arbeta för att uppnå målen, det var i dessa diskussioner som idéerna till pilotverksamheterna föddes. Projektets mål var sätta med en hög ambitionsnivå och tid så väl som resurser var knappa. Kommunalförbunden har inte mandat att detaljstyra hur studie- och yrkesvägledningen ska bedrivas i respektive skola/kommun. Men genom att engagera skolor/studie- och yrkesvägledare att testa nya metoder för vägledning skulle projektet kunna uppnå flera av målen i projektplanen.

Pilotverksamheten tog utgångspunkt i att de studie- och yrkesvägledare som var med på studiebesöken i Frankrike och Danmark åtog sig att genomföra en utvecklingsinsats på sin skola. Med utgångspunkt i projektets mål och med inspiration från studiebesöket har samtliga studie- och yrkesvägledare som har varit med på resorna genomfört pilotverksamhet. Detta beskrivs mer utförligt under Arbetsätt.

2.3.2 Frankrike – Danmark

I den ursprungliga ansökan var utgångspunkten att samtliga studiebesök utomlands skulle genomföras i Frankrike, projektgruppen beslutade dock att ändra den planen och istället förlägga det andra studiebesöket till Danmark. Ursprunget till ändringen grundade sig främst i två olika faktorer, dels utvärderingarna av den första resan till Frankrike och dels att Danmark är ett intressant land att snegla på vad gäller utformningen av studie- och yrkesvägledningen.

I samband med resan till Frankrike genomfördes en utvärdering av hur deltagarna hade upplevt resan och vad den hade gett dem för mervärde i sin yrkesroll. Av utvärderingen framkom att deltagarna var mycket nöjda och att resan hade varit intressant. Dock upplevde deltagarna att studie- och yrkesvägledningen i Frankrike dels var väldigt olik det svenska systemet och dels att den inte låg i framkant på ett sådant sätt att de fick inspiration till förändring och förbättring. Med anledning av detta valde projektgruppen att undersöka andra länder som skulle kunna vara föremål för ett studiebesök. Då studie- och yrkesvägledare i nätverken tillfrågats kom Danmark upp som ett önskemål. Danmark var intressant ur perspektivet att det är ett närliggande land med liknande skolsystem men delvis annorlunda sätt att organisera vägledningen. I Danmark har man kommit långt med den digitala vägledningen via den nationella eVejledningen. Danmark är också intressant utifrån aspekten hela skolans ansvar då de har arbetsmarknadskunskap och vägledning i kursplanen.

2.3.3 Erasmus+

I den ursprungliga ansökan framgick det att projektet skulle skicka in en ansökan till Erasmus+, EU:s program för internationellt samarbete och utbyte inom utbildningsområdet. På grund av att en stor del av målgruppen inte hade möjlighet att genomföra internationella utbyten valde projektgruppen dock att inte skicka in någon ansökan till Erasmus+. I dialog med studie- och yrkesvägledare (via SYV-nätverken) framkom det att intresset för internationella utbyten och samarbeten var lägre än förväntat. Ett internationellt utbyte kräver ett stort engagemang och mycket tid i anspråk, projektledningen fick indikationer att det tyvärr inte fanns utrymme för studie- och yrkesvägledare att åka på internationella utbyten. Utöver tidsbristen hos studie- och yrkesvägledarna fanns det också en tidsbrist i projektet. Ett internationellt utbyte tar lång tid att förankra, planera och genomföra. Projektet var för kort för att hinna genomföra ytterligare internationella utbyten på ett bra sätt. Med detta sagt vill vi påpeka att intresset för internationella utbyten inte nödvändigtvis är lågt hos studie- och yrkesvägledare, utan att det krävs mer tid för att det ska gå att få in i det dagliga arbetet.

2.3.4 Lärandekonferenser

I den ursprungliga projektplanen framkom det att de båda projekten *Vägledning för livet* och *En skola för alla* ämnade samarbeta kring ett flertal ”lärandekonferenser”. Dessa planer gick dock i stöpet, främst på grund av att projektet *En skola för alla* ändrade upplägget på sina planerade lärandekonferenser. *En skola för alla* genomförde aldrig någon lärandekonferens under *Vägledning för livets* projektid. Den första lärandekonferensen inom *En skola för alla* kommer att genomföras den 7 mars 2019, då *Vägledning för livets* genomförandefas redan har avslutats.

2.3.5 Mål och resultat

De ursprungliga målen och förväntade resultaten skrevs fram i projektplanen av projektledningsgruppen i projektets inledning. För att kunna arbeta mer målstyrt har vi allteftersom projektet fortskridit kommit att landa i den tolkning av målen och indikatorerna

som Serus projektets externa utvärderare, har gjort. Detta innebär inte att vi har arbetat utifrån andra mål eller resultat utan istället att vi har försökt strukturera upp målen tydligare för oss själva. Under nästa kapitel ”Projektets resultat, mål och indikatorer” utgår vi därför från Serus tolkning av målen.

2.3.6 Deltagare

Nedan för vi ett resonemang kring hur många personer som har deltagit i projektet. Inledningsvis bör det dock nämnas att *Vägledning för livet* har genomförts inom ramarna för Europeiska socialfondens programområde 1, där det inte finns något krav på inskrivna deltagare. Med anledning av detta har vi inte fört någon exakt statistik på antal deltagare i projektet och fördelning av kön. Vi kan dock dela upp dem som deltagit i projektet i två olika grupper, dels har det varit studie- och yrkesvägledare och dels har det varit personer som har fått studie- och yrkesvägledning via framförallt de pilotverksamheter som har genomförts i projektet.

Gällande studie- och yrkesvägledarna som har deltagit i projektet har vi siffror på hur många som har deltagit och fördelning av kön. Könsfördelningen är väldigt ojämn, med en klar övervikt på kvinnor. Den huvudsakliga orsaken till detta är att det är en ojämn könsfördelning inom yrkeskåren studie- och yrkesvägledare där ca fyra av fem vägledare är kvinnor, enligt SCB:s siffror för 2015. När det gäller pilotsyvarna har alla vägledare i de tre deltagande regionerna fått en inbjudan och i och med att det varit självrekryterande har vi haft en begränsad möjlighet att styra könsfördelningen. Av totalt 19 pilotsyvar har endast en varit man, resten har varit kvinnor.

Gällande de personer som har fått studie- och yrkesvägledning via projektets pilotverksamheter har vi inte någon exakt statistik vare sig av hur många som har fått vägledningsinsatser eller vilket kön dessa har haft. Detta beror dels på att vissa av pilotverksamheterna har varit svåra att mäta antalet deltagare samt könsfördelning och dels på att pilotverksamheterna har varit olika ambitiösa i att mäta deltagarstatistik. I projektansökan angavs att 600 personer skulle ha fått ta del av vägledning via nya metoder och mötesplatser, detta antal har vi uppnått med råge då vi sammanlagt har nått ut till fler än 3000 personer. Här bör dock påpekas att dessa personer har tagit del av studie- och yrkesvägledningen i väldigt olika omfattning. Vissa av deltagarna har varit med på en mäsas vid ett tillfälle medan andra har fått vägledning vid ett flertal tillfällen via exempelvis Snapchat eller Walk and talk. Pilotverksamheterna, metoderna och arbetssätten beskrivs mer utförligt under rubriken Arbetssätt.

3 Projektets resultat, mål och indikatorer

I detta avsnitt beskrivs projektets faktiska resultat i förhållande till den ursprungliga planeringen. Målbeskrivningen med tillhörande indikatorer är delvis hämtade ur den slutrapport som projektets externa utvärderare, Serus, har levererat. För mer utförlig redovisning av projektets måluppfyllelse, se Serus slutrapport.

I rubrikerna beskrivs projektets mål. Därefter följer numrerade indikatorer relaterade till respektive mål. Utfall för varje mål redovisas därunder.

3.1 Utveckla SYV-nätverk i de tre kommunalförbunden innefattande SYV-personal och skolchefer.

1. SYV-nätverk i de tre kommunalförbunden har utvecklats och innefattar SYV-personal och skolchefer.
2. SYV-personal upplever att projektet bidragit till att de stärkts i sin yrkesroll och utvecklats genom erfarenhetsutbytet i nätverken.
3. Skolchefer upplever att projektet bidragit till ökad kunskap för dem om SYV-personalens uppfattning om SYV-uppdraget och dess organisering.

3.1.1.1 Utfall

I Skaraborg finns sedan 2013 ett SYV-nätverk som är en del av en större organisation av nätverk. Varje nätverk har en skolchef som ansvarar för möten och för att föra information mellan nätverket och skolcheferna. Här har delprojektledaren ingått i SYV-nätverkets styrgrupp under projekttiden och stöttat med kompetensutvecklingsinsatser för att stärka SYV-personalens yrkesroll på olika vis.

I Fyrbodal skapades SYV-nätverket i samband med att projektet planerades och det var således ungt och hade ännu inte helt hittat sin form och funktion. Där har delprojektledaren varit en del av att bygga upp nätverket och varit den som hållit det samman, planerat aktiviteter och möten tillsammans med nätverkets arbetsgrupp och stöttat med kompetensutveckling av olika slag. I Fyrbodal har man inte en självklar koppling till skolcheferna – tanken har varit att en skolchef ska vara delaktig men så har inte riktigt varit fallet. Under hösten 2018 utsågs en ny representant som man hoppas ska axla rollen väl.

I Sjuhärad fanns vid projektets start inget övergripande SYV-nätverk. Det fanns flera lokala nätverk men det saknades samverkan och samsyn. Det fanns heller ingen koppling till skolcheferna vilket är viktigt för att studie- och yrkesvägledarna ska få tillgång till ledningsnivå i sina frågor. Delprojektledaren har under hela projekttiden försökt påverka skolcheferna i regionen att stötta skapandet av ett övergripande nätverk där en av dem skulle vara en permanent och aktiv del. Vid den av projektet anordnade träffen för erfarenhetsutbyte mellan nätverken i Skaraborg, Fyrbodal och engagerade studie- och yrkesvägledare från Sjuhärad stärktes och inspirerades de senare att ännu mer aktivt arbeta för ett SYV-nätverk.

Med hjälp av delprojektledaren bildades en styrgrupp som under hösten 2018 arbetade fram en modell för hur nätverket skulle organiseras – mycket med inspiration från Skaraborgs nätverksstruktur. En skolchefsrepresentant som ska ingå i denna styrgrupp har utsetts. SYV-nätverket anordnade sedan en kick-off i december 2018 där alla SYV fick möjlighet att arbeta fram hur skolformsnätverken skulle organiseras och samordnas.

Projektet har genomfört ett antal olika aktiviteter för att stärka SYV-personalen i sin yrkesroll. Exempel på dessa är:

- Temadagar om E-vägledning
- Konferenser om att motverka könssegregerade studie- och yrkesval
- UHR-webbinarium
- Studieresor till Frankrike och Danmark
- Pilotsyvtträffar med erfarenhetsutbyte och kompetensutveckling
- SYV-nätverksträffar
- Utbildningsdag ”Psykiatri för icke-psykiatriker”
- Studiebesök på Jobbcirkus
- Projektets avslutningskonferens

Här har alltså projektet bidragit både till att stärka de redan existerande SYV-nätverken men framförallt till att starta upp ett nytt övergripande SYV-nätverk i Sjuhärad. Projektet har genom sina aktiviteter bidragit till att SYV-personal som deltagit utvecklats i sin yrkesroll vilket utvärderingar av tillfällena i fråga visar.

Angående indikatorn om skolchefernas ökade kunskap, om SYV-personalens uppfattning om SYV-uppdraget och dess organisering, har information om utfallet av SYVBarometern delgivits skolchefsnätverken i de tre kommunalförbunden vid några tillfällen. Både i Skaraborg och i Sjuhärad har delprojektledarna kontinuerligt informerat om projektets aktiviteter och resultat samt lyft andra SYV-frågor i skolchefgruppen. Dessa insatser antas ha lett till att kunskapen i viss mån har ökat för skolcheferna.

3.2 En stärkt och bättre organiserad SYV-funktion.

4. SYV-personal och annan skolrelaterad personal (som lärare, rektorer och skolchefer) tar del av kompetensutvecklingsinsatser som bidrar till ett breddat ansvar för SYV-funktionen, där arbetsmarknadskunskapen blir ämnesintegrerad.
5. Rektorer upplever ökade möjligheter att fullfölja målen som finns gällande att integrera arbetsliv och samhälle i undervisningen, och därigenom visa att SYV är hela skolans ansvar.
6. Lärare kan på ett mer varierat sätt förklara skolämnet och vilka möjligheter till arbete som finns, regionalt, nationellt och internationellt.

3.2.1.1 Utfall

Arbetet med detta fick fart sent i projektet (senvåren 2018) och därför har man inte i projektet nått riktigt så långt som man hade önskat. Trots det finns det konkreta resultat att redovisa. I Sjuhärad har delprojektledaren arbetat intensivt med att få skolcheferna att se att det är en viktig och prioriterad fråga att se studie- och yrkesvägledningen som hela skolans ansvar. Det var dock svårt att få till ett engagemang i frågan men under vintern 2018/19 beslutade Tranemo kommun och i viss utsträckning även Svenljunga kommun att arbeta vidare med frågan med stöttning av kommunalförbundet.

I Skaraborg har delprojektledaren lett processen att skapa en SYV-plan för Lärcenter i Falköping (vuxenutbildning) där studie- och yrkesvägledningen i både snäv och vid bemärkelse ska samordnas och beskrivas. Delprojektledaren har också stöttat Hjo kommun att ta fram en lokal SYV-plan för hela kommunen. I båda dessa kommuner är en viktig del av arbetet med SYV-planen att kartlägga det arbete som redan görs kring hela skolans ansvar,

för att därifrån systematisera det arbetet och utveckla det så att det blir likvärdigt för eleverna.

Att dela goda exempel på välfungerande arbete med SYV-planer och SYV som hela skolans ansvar är viktigt för att inspirera andra att följa dessa exempel. Detta har delprojektledaren i Skaraborg gjort i SYV-nätverket men också på ett möte mellan grundskolerektorsnätverket och styrgruppen för SYV-nätverket.

I övrigt har projektet genomfört insatser som primärt riktar sig till studie- och yrkesvägledare när det gäller just hela skolans ansvar. Lärare, rektorer och skolchefer har då inte varit i fokus. Vid projektets slutkonferens (dit alla dessa yrkesgrupper var inbjudna) berördes dock aspekter av frågan – temat för dagen var just att alla vinner på väl underbyggda val och att studie- och yrkesvägledning är allas ansvar.

Studiebesöket på *Jobbcirkus* i Eskilstuna kan ses som ett första steg i ett arbete mot en stärkt och bättre organiserad SYV-funktion. I utvärderingen från studiebesöket var alla närvarande överens om att de önskade en liknande verksamhet i Skaraborg. Blir detta genomfört kommer det att innebära ytterligare ett verktyg för vägledning och därmed en stärkt SYV-funktion. Även studiebesöket hos *Jobbcirkus* i Eskilstuna bidrog till synen om studie- och yrkesvägledning som hela skolans ansvar då det fanns material för att koppla *Jobbcirkus* till undervisningen innan och efter besöket.

Faller arbetet med SYV-planer väl ut i de fyra ovan nämnda kommunerna är det klart positivt utifrån ett påverkansperspektiv i denna viktiga fråga. Den av projektet framtagna implementeringsplanen tar upp arbetet med studie- och yrkesvägledningen som hela skolans ansvar som en prioriterad fråga och om de tre kommunalförbunden fortsättningsvis aktivt stöttar kommunerna i arbetet kan resultat i fler kommuner/skolor förhoppningsvis åstadkommas.

3.3 Ökad förståelse av livslångt lärande och livslång vägledning.

7. SYV-personalen upplever att de fått en ökad förståelse av livslångt lärande och livslång vägledning.

3.3.1.1 Utfall

För att realisera målet kring SYV-personalens ökade förståelse av livslångt lärande och livslång vägledning har projektet nått resultat genom studieresorna, föreläsningen/workshopen med Leif Andergren och annan kompetensutveckling som erbjudits studie- och yrkesvägledarna i de tre kommunalförbundens områden. Studieresorna till Frankrike och Danmark där sammanlagt tretton studie- och yrkesvägledare fick ta del av dessa länders organisation kring skola och vägledning gav deltagarna nya intryck och inspiration i frågan. Utvärderingarna som gjorts visar att deltagarna fann dem mycket givande ur den synvinkeln.

Kompetensutvecklingsdagen med Leif Andergren som projektet arrangerade hade fokus på vägledningsprocessen och gav konkreta verktyg för att möta människor i olika skeden i livet. Detta antas ha gett studie- och yrkesvägledarna ökade kunskaper – vilket framgår av utvärderingen som gjordes i anslutning till dagen.

3.4 Neutrala mötesplatser (både fysiska och digitala) används för att stötta unga att finna vägar till studier och arbete.

8. Pilotskolor testar nya neutrala mötesplatser, både fysiska och digitala.

3.4.1.1 Utfall

För att utveckla och testa nya metoder och neutrala mötesplatser för vägledning har projektet använt sig av de studie- och yrkesvägledare som deltagit i studieresorna till Frankrike och Danmark. Sammanlagt har tolv olika pilotverksamheter genomförts för att utveckla dessa studie- och yrkesvägledares ordinarie arbete och ge deras elever ökad tillgänglighet till vägledning, ökade kunskaper om regional arbetsmarknad, utbildningsvägar och framtida arbetsliv. Pilotverksamheterna har varit av skiftande karaktär - vägledning under promenad, digital vägledning på olika sätt och arbetsmarknadsmässor är några exempel.

Pilotverksamheterna har sedan beskrivits i den av projektet framtagna metodbroschyren som spridits i de tre kommunalförbundens kommuner samt på SYV-online och Skolverkets SYV-spindel. Detta gör att även andra studie- och yrkesvägledare såväl inom projektets områden som utanför dessa gränser ges möjlighet att inspireras av metoderna.

Studiebesöket på *Jobbcirkus* i Eskilstuna kan ses som ett första steg i ett arbete mot att skapa en ny neutral mötesplats för vägledning. I utvärderingen från studiebesöket var alla närvarande överens om att de önskade en liknande verksamhet i Skaraborg, blir detta genomfört kommer det att innebära ytterligare ett verktyg för vägledning och en ny metod och mötesplats för vägledning.

3.5 Fler individer väljer ”rätt” utbildning från början och behöver inte starta om eller hamna utanför skolan och arbete.

9. 600 ungdomar får vägledning av SYV via nya neutrala mötesplatser och/eller genom att möta branscher som representerar framtida arbetsmarknader.
10. Involverade elever har fått ökade kunskaper om möjliga utbildningar, hur den regionala arbetsmarknaden ser ut samt arbetslivet i stort.
11. SYV-personalen har fått uppdaterad information om utbildningar, arbetsliv, nya branscher och branscher i förändring.
12. SYV-personalen upplever att de kan tydliggöra karriärvägar för målgruppen genom hela arbetslivet.
13. Ökad regional arbetsmarknadskompetens och kunskap om prioriterade matchningsområden, främst på nationella yrkesutbildningar på gymnasial nivå.

3.5.1.1 Utfall

Genom projektets pilotverksamheter har drygt 2000 elever fått ta del av nya metoder och neutrala mötesplatser för vägledning. Dessa pilotverksamheter har varit av skiftande karaktär – allt från vägledning under promenad, digital vägledning, arbetsmarknadsmässor mm.

Genom framförallt de tre mässor som utgjort pilotverksamhet i Uddevalla, Tranemo och Borås men även genom IM Munkedals satsning på att synliggöra yrkesprogram för IM-språkelever har elever getts möjlighet att öka sina kunskaper om möjliga utbildningar, hur den regionala arbetsmarknaden och arbetslivet i stort ser ut.

SYV-personal har fått uppdaterad information om utbildningar, arbetsliv, nya branscher och branscher i förändring genom bland annat följande aktiviteter:

- Företagsbesök i samband med pilotsyvtträff
- SYV-nätverksträff i Skaraborg med tema ”samverkan skola-arbetsliv” (med företrädare från lokala branschråd, Västsvenska handelskammaren, Arbetsförmedlingen m. fl.)
- Projektets avslutningskonferens där framtidens arbetsliv berördes på olika sätt

För att bidra till att studie- och yrkesvägledare kan tydliggöra karriärvägar genom hela arbetslivet har främst studieresorna till Frankrike och Danmark varit de aktiviteter som haft inslag av detta. Dessutom har kompetensutvecklingsdagen med Leif Andergren bidragit till detta genom sitt fokus på vägledningsprocessen, samt teorier och verktyg för att möta människor i olika skeden i livet.

3.6 Synliggöra yrkesutbildningar och dess jobbmöjligheter i framtiden.

14. Elever upplever att de fått ökade kunskaper om vilka utbildningar och yrken som finns att välja mellan, med utgångspunkt i deras faktiska intressen och möjligheter.
15. Elever upplever ett ökat intresse för yrkesprogram.

3.6.1.1 Utfall

För att nå målet om att synliggöra yrkesutbildningar och dess jobbmöjligheter i framtiden har projektets konferenser utifrån de horisontella principerna varit en viktig del, likväl som inslag kring horisontella principer i andra aktiviteter (exempelvis vid pilotsyvtträff). Nya/reviderade/bekräftade tankar och idéer hos studie- och yrkesvägledarna ska i sin tur bidra till ökad kunskap hos eleverna.

De aktiviteter som bidragit till detta mål är framförallt de pilotverksamheterna i form av arbetsmarknadsmässor, Jobbcentrum samt pilotverksamheten i Munkedal. Alla dessa verksamheter har aktivt haft som syfte att visa på vilka möjligheter man i sitt framtida arbetsliv har – både när det gäller utbildning och yrken. Där har eleverna fått ta del av information om utbildningsvägar och yrken men även på andra sätt höjt sin kunskap om hur livet efter skolan kan se ut och hur man rustar sig inför sitt framtida arbetsliv och vuxenlivet i stort. Mässorna har även bidragit till att visa på att yrken är könsneutrala bland annat genom att medvetet låta yrkena/utbildningarna representeras av såväl kvinnor som män. Utvärderingarna från exempelvis VUX-expo i Uddevalla visar ett tydligt ökat intresse för vissa yrkesprogram efter mässan.

Studiebesöket på *Jobbcirkus* i Eskilstuna kan ses som ett första steg i ett arbete mot att öka elevernas kunskaper kring olika yrken samt den regionala arbetsmarknaden. I utvärderingen från studiebesöket var alla närvarande överens om att de önskade en liknande verksamhet i Skaraborg, blir detta genomfört kommer det att innebära ett visuellt och upplevelsebaserat sätt att ta till sig kunskap kring yrken och arbetsmarknad i regionen.

3.7 Samverkan mellan näringsliv och skolor/yrkesutbildningar har förbättrats.

16. Nya aktiviteter har genomförts där näringsliv och skolor/yrkesutbildningar samverkar.

3.7.1.1 Utfall

För att nå målet om en förbättrad samverkan mellan näringsliv och skolor/yrkesutbildningar har några aktiviteter som har genomförts, framför allt de tre nämnda mässorna (pilotverksamheten) där ny samverkan skett. Inom SYV-nätverken finns också aktiviteter som innefattar den aktuella samverkan, bland annat den genomförda nätverksträffen på temat samverkan mellan skola och arbetsliv. Den aktuella samverkan har genom dessa insatser i viss mån ökat.

3.8 Skapa en bredare valpalett av utbildningar för eleverna (genom att de får ökade insikter).

3.9 SYV-personal har fått ökade kunskaper om tillämpningen av de horisontella principerna i sin yrkesroll.

17. Färre elever väljer yrke och utbildning som begränsas av social eller kulturell bakgrund samt föreställningar om kön.
18. Elever ska uppleva att de har fått ökade kunskaper om branscher som representerar regionala framtida arbetsmarknader, samt om den könssegregerade arbetsmarknaden och villkor för kvinnor och män i olika branscher.
19. SYV-personal har deltagit i utbildning utifrån de horisontella kriterierna, och de kan ge ett flertal exempel på hur de kan arbeta för att bland annat motverka könsstereotypa utbildnings- och yrkesval.

3.9.1.1 Utfall

De två sista projektmålen behandlas här tillsammans då de har sin grund i de horisontella principerna. Det handlar alltså om att skapa en bredare valpalett av utbildningar för eleverna (genom att de får ökade insikter), samt att SYV-personal har fått ökade kunskaper om tillämpningen av de horisontella principerna i sin yrkesroll.

De huvudsakliga aktiviteterna riktade till studie- och yrkesvägledarna är konferenserna utifrån de horisontella principerna, samt andra efterföljande aktiviteter som på ett eller annat sätt behandlat frågan. Projektet har jobbat aktivt med att inkludera uttryckliga resonemang/utbildningsinslag om de horisontella principerna i många av sina aktiviteter. Dessa inslag (och konferenserna som helhet) har fått goda omdömen från deltagarna, vilket tydligt indikerar ökade kunskaper. Den genererade kunskapsökningen för SYV-personalen är sedan tänkt att utgöra plattformen för att påverka eleverna så att de får en bredare valpalett.

När det gäller tillämpning av de horisontella principerna är även arbetet med pilotverksamheten viktigt. I grunden är många av de neutrala mötesplatserna kreativa sätt att tillhandahålla en tillgänglig vägledning som sker på neutral plats fri från den traditionella maktbalansen som kan upplevas vid ett möte mellan elev och SYV på ett kontor. Tillgängligheten för personer med funktionsvariationer som på olika sätt begränsar dem i kontakt med studie- och yrkesvägledare har ökat tack vare flera av pilotverksamheterna. Genom arbetsmarknadsmässorna har elever fått ökade kunskaper om den regionala arbetsmarknaden och fått ökade insikter om könsneutrala yrkesval.

Att de upparbetade arbetssätten nu sprids via en broschyr, SYV-online och Skolverkets SYV-spindel är viktigt utifrån bland annat ett tillgänglighetsperspektiv.

4 Arbetssätt

I detta avsnitt beskrivs projektets huvudsakliga arbetssätt och kortfattat vilka metoder, utbildningar och andra metoder som har använts. För att lättare få en överblick av arbetet kan projektets aktiviteter delas upp följande i fyra områden:

- *Pilotverksamhet med inspiration från studieresor till Frankrike och Danmark*
- *SYV-nätverk*
- *Kompetensutvecklingsinsatser*
- *Processtöd – SYV som hela skolans ansvar*

4.1 Projektets organisation

Projektet har drivits som ett samarbete mellan Skaraborgs, Fyrbodals och Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund med Skaraborg som projektägare. I varje delregion har delprojektledare arbetat med lokala projektaktiviteter. Arbetet har samordnats av en projektledare anställd hos projektägaren. En projektekonom hos projektägaren har ansvarat för ekonomi och budgetfrågor.

Projektledaren och delprojektledarna har utgjort projektledningsgruppen som tillsammans planerat och genomfört projektets olika aktiviteter. Möten för att samordna arbetet har skett växelvis på de tre kommunalförbunden samt via Skype. Arbetet har kontinuerligt rapporterats till ESF via projektledaren och projektekonomerna genom månatliga lägesrapporter.

En arbetsgrupp bestående av tre strategiska nyckelpersoner från de respektive förbunden har fungerat som ett bollplank till projektledaren och haft sammankomster via Skype ca fyra gånger per år. De har insyn i förbundens löpande verksamhet och har även fungerat som rådgivare åt delprojektledaren i sin organisation. Arbetsgruppen har även fungerat som ett förberedande organ inför styrgruppsmöten.

Projektets styrgrupp har bestått av förbundsdirektörer och förvaltningschefer från de tre förbunden. Eftersom Fyrbodal under en stor del av projekttiden inte haft en tjänstgörande förbundsdirektör på plats har denne ersatts av förbundets kompetensförsörjningsstrateg. Styrgruppens roll har varit att följa det löpande arbetet och delta i de eventuellt strategiska beslut som skall tas under projektets gång. Styrgruppen har därmed haft skyldighet och rätt att ta beslut om projektet samt stöttat projektledningen och projektet. I styrgruppen ska beslut i största möjliga mån tas i konsensus. Minst två av tre förbundsdirektörer ska närvara vid mötet för att vara beslutsföra. Styrgruppen har träffats fyra gånger per år och projektledaren har varit föredragande vid dessa möten. Även projektekonom har närvarat och redogjort för projektets ekonomiska läge.

4.2 Projektets arbete

På grund av projektets stora geografiska spridning i de tre kommunalförbunden och dess sammanlagt 37 kommuner har arbetet varit uppdelat så att den lokale delprojektledaren ansvarat för aktiviteter i sin delregion. Man har dock under hela projekttiden samarbetat och samplanerat aktiviteter för att sträva mot uppsatta mål.

Sammanfattningsvis kan man dela upp projektets aktiviteter i fyra temaområden:

1. Pilotverksamhet med inspiration från studieresor till Frankrike och Danmark
2. SYV-nätverk
3. Kompetensutvecklingsinsatser

4. Processtöd – SYV som hela skolans ansvar

4.2.1 Förarbete

Ett viktigt led i att arbeta med utvecklingsfrågor är att ha en ordentlig bakgrundsanalys. Som ett led i bakgrundsanalysen har projektet genomfört den så kallade SYVBarometern i inledningen av projektet. Syftet med SYVBarometern var att samla delregional kunskap kring studie- och yrkesvägledares arbetssituation samt huvudmäns och skolors måluppfyllelse och utvecklingsbehov gällande studie- och yrkesvägledning. (Se även bilaga 1)

SYV-undersökningen genomfördes under perioden 11 maj – 4 juni 2017. Två olika undersökningar har ingått i SYVBarometern, en med målpopulationen studie- och yrkesvägledare i grund-, gymnasieskolan samt VUX i Sjuhärad, Skaraborg & Fyrbodal och en med målpopulationen rektorer i grund-, gymnasieskolan samt VUX i Sjuhärad, Skaraborg samt Fyrbodal.

Undersökningen har genomförts via kvantitativa online-enkäter som har skickats ut till i stort sett samtliga rektorer och studie- och yrkesvägledare i de tre delregionerna. Svarsfrekvensen har varit lite lägre än vad som var önskvärt men underlaget från de enkäter som skickats till studie- och yrkesvägledare har ändå gett ett gott underlag för att kunna dra slutsatser kring hur studie- och yrkesvägledningen fungerar i de tre delregionerna. För rektorerna var svarsfrekvensen för låg för att kunna dra generella slutsatser.

Antal intervjuade rektorer:

Sjuhärad 18 st, Skaraborg 21 st, Fyrbodal 18 st.

Antal intervjuade SYV:

Sjuhärad 35 st, Skaraborg 25 st, Fyrbodal 31 st.

Resultaten av SYVBarometern påvisar att de utvecklingsområden som bland annat Skolverket, Skolinspektionen och Lärarnas Riksförbund har uppmärksammat i olika rapporter även gäller i projektets olika delregioner. SYVBarometern gav även information om de likheter och skillnader som finns mellan de olika delregionerna.

I undersökningen framkommer det att det är en majoritet av studie- och yrkesvägledarna som ej har en arbetsbeskrivning. Drygt hälften av studie- och yrkesvägledarna upplever att det finns tydliga mål för verksamheten och det är drygt hälften som svarar att SYV ingår i det systematiska kvalitetsarbetet. Detta innebär att det fortfarande finns stora förbättringspotential på den organisatoriska nivån.

En stor majoritet svarar att de allmänna råden för studie- och yrkesvägledning inte är någonting som deras lärarkollegor känner till alternativt känner till i låg grad. Studie- och yrkesvägledare upplever inte att lärare känner till hur studie- och yrkesvägledning ska integreras i undervisningen eller att lärare känner till sitt uppdrag kring studie- och yrkesvägledning som hela skolans ansvar. Majoriteten av studie- och yrkesvägledare upplever inte heller att rektorn arbetar för att personalen på skolan/verksamheten är aktiv i och samarbetar kring studie- och yrkesvägledningen. Det ser olika ut hur väl det fungerar med hela skolans ansvar i de olika verksamheterna.

På frågan ”Allt sammantaget, hur bra/effektivt tycker studie- och yrkesvägledare att studie- och yrkesvägledningen på skolan fungerar?” på en 10-gradig skala är medelsvaret 6,8 Sjuhärad, 7,3 i Fyrbodal och i Skaraborg 7,4.

I den SYVBarometer som riktades till rektorer var det totalt 57 personer som svarade vilket motsvarar 16% av de som fick enkäten. Svarsfrekvensen för rektorer är låg och det är svårt att dra några generella slutsatser från underlaget. Bland de svar som inkommit ser det väldigt olika ut hur väl man anser att vägledningen fungerar och hur insatt all personal är i sitt ansvar för vägledning. Generellt svarar rektorerna mer positivt än studie- och yrkesvägledarna vilket kan bero på att de rektorer som arbetar mest med studie- och yrkesvägledning är de som också svarat på en enkätundersökning kring frågan och att det påverkar utfallet.

4.3 Temaområde 1 - Studieresor och pilotverksamhet

Inom projektet *Vägledning för livet* har två studieresor utomlands genomförts. Resorna har riktat sig till studie- och yrkesvägledare och syftade till att ge inspiration kring arbete med nya metoder och mötesplatser. Inspirationen har sedan använts till att göra en testpilot av en ny metod eller mötesplats på hemmaplan. (Se även bilagor 1 och 2)

Information om möjligheten att delta i pilotverksamheten har spridits via SYV-nätverksträffar, mail till SYV-nätverken och via information i skolchefsnätverk och rektorsnätverk. Bland de som varit intresserade har det varit principen först till kvarn men också en tanke om en jämn geografisk uppdelning mellan kommunalförbunden.

4.3.1 Frankrike

Under hösten 2017 genomfördes en studieresa till Paris för att se hur man där arbetar med neutrala mötesplatser för vägledning samt för att jämföra det svenska och franska vägledningssystemet. Resan genomfördes under höstlovet vecka 44, 2017 och deltagare på resan var delprojektledare samt sex studie- och yrkesvägledare från gymnasium och vuxenutbildning i de tre områden som deltar i projektet: Skaraborg, Fyrbodalen och Sjuhärads. Inför studiebesöken togs kontakt med Eurodesk och CIDJ där projektets kontaktperson hjälpte till att ta fram ett program med olika studiebesök samt såg till att en personal från CIDJ följde med till studiebesöken som hjälp med att tolka till engelska.

Under resan genomfördes besök på: *Bureau Information Jeunesse (BIJ)*; *Centre d'information et de Documentation Jeunesse (CIDJ)*, *Centre d'Information et d'Orientation Ouest (CIO)* och *Mission Locale de Paris*. På dessa studiebesök fick gruppen information om det franska skolsystemet och hur de i Frankrike arbetar med neutrala mötesplatser för vägledning.

CIDJ är en verksamhet där studie- och yrkesvägledning, bostadsförmedling och arbetsförmedling finns under samma tak. Det är en verksamhet som är öppen för personer i alla åldrar men merparten av besökarna är mellan 13–30 år. Centret har drop-inverksamhet och de principer de följer är att det ska vara gratis, besökaren får vara anonym och det råder sekretess. *CIDJ* har också i uppdrag att ta fram informationsmaterial kring vägledning och att utbilda personal som arbetar med vägledningsfrågor och ungdomar.

På *Bureau Information Jeunesse (BIJ)* erbjöds förutom studie- och vägledning, kurser i studieteknik, CV-skrivning, hjälp med sommarjobb samt lovaktiviteter för ungdomar boende i staden Levalloise. Från *BIJ* utgick också studie- och yrkesvägledare som kunde erbjuda vägledning till skolor.

Centre d'Information et d'Orientation Ouest (CIO) är ett rent vägledningscentrum. Personal från *CIO* åker ut till de kommunala grund- och gymnasieskolorna och möter elever

individuellt och i grupp. De väljer själva ut vilka som ska få enskilda vägledningssamtal. Då deras tid är begränsad erbjuds endast korta inledande samtal på plats. Efter det erbjuds eleverna samtal på lokalkontoret dit de själva tar sig med eller utan föräldrar. De erbjuder även drop-in-verksamhet för övriga intresserade. Alla aktiviteter är gratis.

Mission Locale de Paris finns i samma lokaler som *CIDJ* och arbetar med ungdomar mellan 16 och 25 år som har hoppat av skolan och som absolut inte vill gå tillbaka till studier. Man tar emot mellan 20 000 - 25 000 ungdomar varje år. Olika professioner arbetar där för att möta individernas behov och ge individen redskap för att bli mer anställningsbar. Många ungdomar erbjuds praktik, vissa volontärarbetar utomlands och andra förbättrar sin franska med målet att få en anställning.

Den sista dagen i Paris samlades alla deltagare för att tillsammans sammanfatta vad de tog med sig från resan samt påbörja tankarna kring pilotverksamheten. Alla som deltagit i resan har gemensamt skrivit en reserapport utifrån de olika studiebesöken.

Utbytet med Frankrike ledde till ökad kunskap om neutrala mötesplatser för vägledning för dem som innan utbytet inte hade inblick i detta. För dem som redan hade god kunskap av neutrala mötesplatser ökade inte kunskapen på samma sätt. Utbytet ledde också till ökad kunskap om skolsystemet och vägledningssystemet i Frankrike. Överlag var de deltagande nöjda med resan - på en skala 1–5 fick resan som helhet 3,8 som betyg.

I kommentarerna är deltagarna överlag positiva till studiebesöken vilka beskrivs som intressanta och där värdarna verkligen tagit sig tid för de besökande. *"Intressant att jämföra 'studie- och yrkesvägledning' i Frankrike med svensk sådan"*.

Något som man hade önskat sig mer av var bland annat att få se verksamheter i de mindre privilegierade delarna av Paris. Man hade också velat se en skola och träffa elever för att få deras synvinkel på vägledning men tyvärr var inget av detta möjligt under besöket i och med att det var skollov för eleverna. Vissa hade också önskat sig mer praktiska verktyg att ta med sig hem. *"Förväntade mig mer konkreta praktiska verktyg att ta med mig hem. Känns som att det vi sett i Paris redan existerar i Sverige, men på ett mycket mer välordnat sätt"*.

Något som vägledarna tog med sig var arbetet med samlokalisering av olika aktörer, nyckelpersoner och myndigheter som arbetar med ungdomar på olika sätt. Annan inspiration som vägledarna fått var om platser som kan användas för vägledning och vikten av att möta ungdomar på deras arenor och på tider som passar dem.

Andra kommentarer handlade om urvalet av vägledningssökande och upplägg för antal samtal. *"Intressant att se hur de fokuserar på vilka som behöver vägledning och låter de andra komma om de vill. Skolan skickar elever som behöver vägledning. Föräldrar och barn kommer tillsammans"*. Detta såg som positivt av vissa med andra tyckte att det system vi har i Sverige där alla erbjuds vägledning är bättre.

4.3.2 Danmark

Den ursprungliga tanken i projektet var att två studieresor skulle gå till Frankrike men efter att ha tagit del av utvärderingar från Frankrike samt rådfrågat studie- och yrkesvägledare i SYV-nätverken så kom Danmark upp som ett förslag som man istället valde att gå vidare med.

Under våren 2018 åkte alltså tolv studie- och yrkesvägledare, en rektor och tre ur projektledningen på studieresa till Danmark för att lära sig mer om neutrala mötesplatser för vägledning, digital vägledning och det danska skol- och vägledningssystemet. Resan gick till Köpenhamn i slutet av april 2018 där studiebesök gjordes på *eVejledning*, *Ungdommens Uddannelsesvejledning (UU)*, *Nye Veje*, *Studievalg* och *Københavns Voksenuddannelsescenter (KVUC)*.

Studiebesöken planerades av delprojektledare i Skaraborg och Fyrbodalen med hjälp av kontakter samt via kontaktuppgifter från hemsidor. Vid planeringen av studiebesöken var en önskan att få en bredd i målgrupper så att det inbegrep både vägledning för ungdomar och vuxna samt att det skulle gälla både de som söker utbildning vid ordinarie brytpunkter och de som tagit en annan väg i livet. Ett annat önskemål var att göra studiebesök på *eVejledning* i och med att Danmark har kommit långt med sin digitala vägledning.

På studiebesöket på *eVejledning* fick gruppen information kring hur de på det danska Undervisningsministeriet arbetar med digital vägledning. Via hemsidan Ug.dk kan alla danskar söka information om studier men också få vägledning sju dagar i veckan. Den vägledning som erbjuds är via textchat, mail, telefon och videosamtal. De har också olika webinarier och gruppchatt inför exempelvis ansökning till högskolan.

Vid studiebesöket på *Ungdommens Uddannelsesvejledning (UU)* gavs en översikt av det danska utbildningssystemet samt en inblick i *UU*:s uppdrag. På *UU* arbetar vägledare som åker ut till skolor och har vägledning i grupp för alla elever och som träffar de 20% av elevernas som anses behöva individuell vägledning. *UU* har också ett ansvar för att vägleda och följa upp ungdomar upp till 25 år som ej är i studier eller arbete.

Målgruppen för *Nye Veje* är ungdomar mellan 15 och 21 år som inte uppnått sina behörighetskrav från grundskolan. Ungdomarna söker sig frivilligt till *Nye Veje* för att få en ny chans till att plugga upp sin behörighet och för att kunna söka sig vidare antingen ut i arbetslivet eller till fortsatta studier. Eleverna planerar sitt individuella schema och aktiviteterna anpassas individuellt efter varje elevs specifika behov och önskemål.

Studievalg erbjuder neutral nationellt täckande vägledning, klassvägledning, gruppvägledning och enskild vägledning. Målgruppen för *Studievalg* är elever i gymnasiet, unga och vuxna som skall välja vidare utbildning eller ny karriär. Fokus ligger på unga 16 - 20 år. De erbjuder både drop-in och workshops i sina lokaler och personal från *Studievalg* är också ute och möter elever på gymnasieskolor i klass och enskilt.

På *Københavns Voksenuddannelsescenter (KVUC)* studerar vuxna från 18 år som har avslutat skolan och som saknar några ämnen eller en full examen för att fortsätta sin karriär/utbildningsprocess. De erbjuder distansundervisning, klassrumsundervisning eller en mix av dessa. Individerna kan studera enskilda kurser eller kurspaket inför behörighet till högre studier. På *KVUC* har vägledaren ett eller flera vägledningssamtal med individen och de gör en studieplanering. Är det så att individen inte följer sina studier så är det vägledarens roll att kontakta för att göra en uppföljning.

Utbytet med Danmark bidrog till ökade kunskaper om neutrala mötesplatser för vägledning. På en skala där 1 är ingen kunskap alls och 5 är mycket hög kunskap var det genomsnittliga svaret 4,1 efter resan, detta visar på att kunskapen om neutrala mötesplatser ökat i och med studieresan. Inför resan var genomsnittet 2,8.

Även kunskapen om digital vägledning har ökat i och med studieresan från i snitt 2,5 innan resan till 4,0 efter resan på en femgradig skala där 1 är ingen kunskap alls och 5 är mycket hög kunskap. Även kunskapen om studie- och yrkesvägledning i Danmark har ökat i och med studiebesöken. Överlag upplever sig besökarna mycket nöjda med resan som helhet. På en skala 1–5 där 1 är dåligt och 5 mycket bra var genomsnittet 4,9.

Det som upplevdes som negativt var att det var tigt mellan studiebesöken och i vissa fall svårt att ta till sig informationen på danska. De hade också önskat sig att få vara mer mitt i verksamhetens vardag.

Det resenärerna tog med sig från resan som de kan använda i sitt arbete som studie- och yrkesvägledare var i första hand den digitala vägledningen som flera svarat att de vill arbeta mer med på hemmaplan. Den ökade tillgängligheten och sättet som det kompletterar det som redan görs lyftes som huvudskäl till att arbeta vidare med detta. *”E-vejledning var huvudspåret som jag och kollegan kommer att arbeta vidare med i pilotstudien som sedan skall hjälpa oss att skapa en ny mötesplats digitalt.”*

Den digitala vägledningen var något som upplevdes ha både fördelar och nackdelar där anonymitet lyftes som en fördel medan risk för missförstånd i text och arbetsmiljömässiga problem med att vara ständigt tillgänglig ansågs vara nackdelar.

Flera reflektioner har rört hur ens dagliga arbete förhåller sig till arbetet i Danmark med både likheter och skillnader i organisering och arbetssätt - *”att vi alla jobbar med liknande strukturella problem, ungdomar utan stöd hemifrån, vuxna yrkesbytare”*. När det gäller organisering har flera haft funderingar kring vad det har för effekt att varje elev inte har ett enskilt samtal och istället får kollektiv vägledning och digitalt stöd och hur det förhåller sig till elevens eget ansvar för sitt studieval. *”Glad att vi i Sverige stöttar alla elever inte bara 20% på grundskolan”*.

I utvärderingen framkom även reflektioner om att *”Den enskilde individen/ sökande får större ansvar men också mer kunskap genom karriärlärande och digitalt stöd i Uddannelsesguiden”* och att *”Vägledningen är ett steg på vägen men den sökande äger själv processen i stor utsträckning”*

Reflektioner handlar också om strukturella frågor som gäller systematiskt kvalitetsarbete och hur man tar tillvara på elevernas/kundernas upplevelser av vägledning och deras behov och kunskaper om vägledning och att detta är något som man vill arbeta mer med lokalt. Även tankar om Screening av ”readiness” dvs färdigheter i att göra ett val, graden av CMS (Career management skills) var något som lyftes.

Vägledarna säger sig ha fått med sig många nya idéer, materialtips, förhållningssätt, sätt att möta och bemöta elever m.m.

4.4 Pilotverksamhet

De nitton studie- och yrkesvägledare som deltagit i studieresorna till Frankrike och Danmark fick i och med det i uppdrag att i sin egen verksamhet starta en pilotverksamhet i syfte att testa nya metoder och mötesplatser för studie- och yrkesvägledning. Dessa studie- och yrkesvägledare blev alltså projektets ”pilotsyvar”.

De fick fria tyglar att med inspiration från resorna utforma sina pilotverksamheter. Tanken var dock att de på något sätt skulle syfta till att öka tillgängligheten till studie- och

yrkesvägledningen, öka neutraliteten i vägledningen eller ge elever en större inblick i den regionala arbetsmarknaden. Pilotverksamheten var ett sätt att nå målet om "samordning via nya metoder och mötesplatser (både fysiska och digitala) där vägledning blir en funktion som stöttar unga kvinnor, män och personer med annat könsuttryck och med olika bakgrund, etnicitet, funktionsvariationer etc. att finna väg till studier och arbete. Här ska 600 elever få vägledning under projektiden. Även befintliga mötesplatser kan användas för denna vägledningsinsats, då i samverkan med andra aktörer". Projektets ansats att nå 600 individer med dessa insatser infriades med råge.

Vissa pilotverksamheter har haft som mål att ge de vägledningssökande ökad regional arbetsmarknadskompetens och kunskap om prioriterade matchningsområden främst på nationella yrkesutbildningar på gymnasial nivå inriktad på framtida arbetsmarknader och de krav som kommer att ställas på utbildning osv.

En annan viktig aspekt på pilotverksamheten är att den bidragit till ökad tillgänglighet till studie- och yrkesvägledning. Både tillgänglighet i tid och rum men också tillgänglighet för personer som inte känner sig bekväma i ett traditionellt vägledningssamtal ansikte mot ansikte på vägledarens kontor. Tillgänglighetsaspekten är en del av de horisontella principerna som genomsyrat projektet.

Delprojektledarna har kontinuerligt stämt av med pilotsyvarna kring hur det går för dem i deras arbete med pilotverksamheterna och stöttat dem där det behövts.

För att pilotsyvarna skulle få möjlighet att nätverka och utbyta erfarenheter både kring pilotverksamheterna men även kring frågor rörande sitt ordinarie arbete bjöds de in till tre pilotsyvträffar under projektiden. Dessa träffar har varit mycket uppskattade av de som deltagit och bidragit till erfarenhetsutbyte genom nätverk. Pilotsyvarna upplever att de fått ökade kunskaper och erfarenhetsutbyten som de kan ha nytta av i sitt ordinarie arbete.

4.4.1 Pilotsyvträff Lidköping, januari 2018

Den första pilotsyvträffen genomfördes i januari 2018. Syftet med träffen var att de pilotsyvar som var med i Frankrike skulle få möjlighet att träffa varandra och utbyta erfarenheter av pilotverksamheterna. Till träffen var även de identifierade pilotsyvar som anmält intresse för utbyte med Danmark inbjudna. Det var fyra pilotsyvar som deltog under mötet. Träffen inleddes med ett studiebesök för att öka kunskapen om den regionala arbetsmarknaden. Studiebesöket genomfördes på SNA-Europe som är en tillverkande industri, företaget berättade om sin verksamhet samt hur de samverkade med lokala utbildningar genom Teknikcollege.

Ett studiebesök genomfördes också på Ung Arena i Lidköping som är en form av neutral mötesplats för vägledning. Ung Arena är en samverkan mellan social- och arbetsmarknadsnämnden och skol- och utbildningsnämnden där olika satsningar för att få ungdomar och unga vuxna i sysselsättning genomförs. Bland annat finns det kommunala aktivitetsansvaret på plats och projekt som samverkar med arbetsförmedling och försäkringskassa. På Ung Arena arbetar även en av de pilotsyvar som var med i Paris. Efter studiebesöket utbyttes erfarenheter av de olika idéer för pilotverksamhet och tankar framåt.

4.4.2 Pilotsyvträff Uddevalla, maj 2018

En av de dagar som erbjöds i syfte att stödja pilotprojektets nätverk, genomföres i Uddevalla. Studie- och yrkesvägledare från alla tre delregionerna deltog, (15 kvinnor, en man) samt

projektledning och delprojektledare. Dagen inleddes med en överblick av projekten samt en tillbakablick på resan till Danmark som nyss genomförts. Vidare presenterades grundläggande tankar kring normkritik och horisontella principer. Under dagen avsattes också tid för att utveckla tankar kring de respektive pilotverksamheter man planerat för och Uddevalla berättade också om sin verksamhet, ”Den röda tråden”, där man verkat för att studie- och yrkesvägledning ska vara del av hela skolans ansvar, från förskolan och uppåt.

4.4.3 Pilotsyväträff Mark, november 2018

Den 8 november genomfördes den sista av projektets regionövergripande träff för pilot-SYV. Träffen arrangerades på Campus Mark och syftet med dagen var att ”knyta ihop säcken” kring pilotverksamheten och tillsammans med pilotsyvarna planera för slutrapportering, metodbroschyr och deltagande på avslutningskonferensen. Dagen erbjöd också ett tillfälle för deltagarna att diskutera sina pilotprojekt med varandra.

Pilotverksamheten har varit en viktig och bärande del av projektet och ett stort fokus under mötet landade på hur pilotverksamheten skulle presenteras på slutkonferensen. Deltagande studie- och yrkesvägledare delades in i tematiska grupper, utifrån fokus på deras pilotverksamhet, som tillsammans skulle fundera igenom hur de kunde presentera sin verksamhet på avslutningskonferensen.

Mötet blev mycket givande och resulterade i grunden till den metodbroschyr som projektet har tagit fram samt pilotskolornas presentationer på avslutningskonferensen.

4.5 Pilotverksamhet Skaraborg

4.5.1.1 Pilotverksamhet Skövde

Pilotsyvä i Skövde har provat att använda Snapchat som en digital mötesplats eftersom denna sociala arena används idag i mycket hög grad av ungdomar. Han startade projektet i januari 2018 och det pågår fortfarande.

Målgruppen var elever på de högskoleförberedande programmen Samhällsvetenskapliga programmet och Humanistiska programmet. Eleverna gick i åk 1 och åk 2. Information om pilotverksamheten har nått målgruppen i samband med inriktnings- och kursvalen som görs klassvis eller årskursvis. Fokusgrupperna genomfördes med elever åk 1 och 2 på Samhällsvetenskapliga programmet och humanistiska programmet, i fokusgruppen klargjordes förväntningar från både eleverna och SYV.

Verksamheten har presenterats för både rektor på de aktuella programmen, gymnasiechef och även programarbetslag. Kontakt har även tagits med kommunens IT-avdelning. Respons från kollegor kring pilotprojektet har enbart varit positiv.

Idag har Snapchatkontot ca 70–80 användare men av dessa har ca hälften ställt någon eller några frågor. Könsfördelningen är ca 70/30 av andelen kvinnor/män och det följer könsfördelningen på de aktuella programmen. Deltagarna har fått möjlighet att utvärdera Snapchatvägledningen genom att pilotsyven skickat ut några frågor på Snapchat. Svarsfrekvensen var mycket låg med de som svarade var positiva.

4.5.1.2 Pilotverksamhet Tibro

Pilotverksamhetens syfte i Tibro kommun var att tillgängliggöra studie- och yrkesvägledningen genom digitala verktyg till presumtiva och aktiva elever. Detta genom att underlätta tidsbokning och att erbjuda chatt som ytterligare en kommunikationskanal. I pilotverksamheten genomfördes först en enkätundersökning via ett formulär som ställde

frågan till relevanta kontaktpersoner från grundskola och vuxenutbildning kring när och hur man önskar nå en studie- och yrkesvägledare.

Under hösten 2018 har man startat upp en tidsbokningsfunktion i verktyget Timescenter, detta används både för att boka grundskolans vägledningssamtal och för de kommuninvånare som söker vägledning via vuxenutbildningen. Att digitalisera tidsbokningen har varit mycket lyckat.

Man har sedan november testat verktyget Imbox för att erbjuda en chattfunktion till kommunens invånare med fokus på presumtiva elever. Chatten via ImBox finns på webbsidan för Tibro Kompetenscenter. Chattfunktionen har haft öppet under två kvällar i veckan (16.00-19.00). Trots marknadsföring har man nått få personer, man kommer därför att testa ett nytt grepp med temakvällar.

Ett test har också gjorts av chattverktyget Teams som är en del av Office 365. Teams har framförallt använts för aktiva elever som redan finns inne i systemet. Teams chatt har under den mycket korta tid som kan redovisas redan visat sig vara ett verktyg som passar målgruppen redan aktiva elever, i appen kan eleven söka rätt på "sin" studie- och yrkesvägledare och påbörja en chatt (eller tvärtom).

Projektet är förankrat hos ledning och personal. Det har också gjorts ett stort informationsarbete för att nå målgruppen som är kommunens invånare via hemsida, Facebook, affischer och digitala skyltar och muntligt i klass.

4.5.1.3 Pilotverksamhet Campus Västra Skaraborg

En av pilotverksamheterna finns på vuxenutbildningen i Lidköping som tillsammans med kommunerna Essunga, Lidköping, Götene, Grästorp och Vara bildar Campus Västra Skaraborg. I och med den stora geografiska ytan och bredden i arbetsuppgifter kom pilotverksamheten att handla om: *"Hur ska jag göra för att effektivisera min tid som SYV på bästa sätt så att jag ska hålla fysiskt och mentalt?"* Med detta som utgångspunkt testades tre olika sätt för att effektivisera tiden.

Pilotsyven spelade in kortare informationsfilmer till SFI intro och SFI D. Detta gör att lärarna kan visa filmen utan att studie- och yrkesvägledaren är fysiskt på plats, vilket underlättar för de som går exempelvis en kvällskurs. Informationsfilmen gör också att eleverna är mer förberedda när de kommer till studie- och yrkesvägledaren. Det har ej genomförts en specifik fokusgrupp utan istället har pilotsyven utgått från de frågor hon brukar få på klassinformationer. De lärare som visar filmerna brukar komma med feedback på om det är någonting som ska ändras.

Pilotsyven har inlett ett samarbete med AME i Grästorp varifrån många av de vägledningsökande anvisas ifrån. När AME har påbörjat sitt samtal och knutit an med en klient har AME-personalen bokat in studie- och yrkesvägledaren sista halvtimmen på telefon/mejl, där de kollar behörighet osv. Detta ger mer flexibilitet i tid och kräver inte att pilotsyven är på plats, det är också möjligt för klienten att vara mer anonym och att inte behöva sitta öga mot öga med någon som de inte känner, vilket vissa kan tycka är jobbigt.

För att möta människor som inte vill sitta och prata öga mot öga så är ett sätt att öka tillgängligheten att vägleda på promenad. Att gå ut och gå en halvtimme och därefter summera vad vi pratat om och eventuellt boka in en ny tid. Det går i dagsläget att boka in sig på walk and talk från hemsidan.

Förankring har skett hos rektor, kollegor, pedagoger (SFI-lärare m.fl.) och andra intressenter.

4.5.1.4 Pilotverksamhet De la Gardiegymnasiet, Lidköping

På skolan har en SYV-Instagram skapats. På Instagramkontot läggs information och yrkespresentationer upp så att detta kommer upp i elevernas flöde. Informationen riktar sig till eleverna och innehåller information kopplat till deras framtid, alternativ och väljande. Aktiviteten har pågått löpande från att kontot startades i augusti 2018.

Målgruppen är elever på gymnasiet, än så länge på två av de program som pilotsyven ansvarar för. Fokusgrupp genomfördes i en klass på respektive program, genom fokusgrupperna fick pilotsyven veta att det fanns ett intresse av att följa kontot och vilka områden de ville ha information om.

Hur många elever som har deltagit i pilotverksamheten och könsfördelningen är svårt att mäta och för denna verksamhet, kontot totalt har över 100 följare. Följarna är även aktiva genom att gilla de olika inläggen och kommentera en del. Kontot kommer att finnas kvar och även utvecklas. Planer på att ha ett gemensamt konto för SYV på skolan finns. Pilotverksamheten är förankrad hos arbetslagsledarna, lärarna och eleverna på programmen samt hos skolans kommunikatör. Kollegornas respons har varit positiv. Pilotsyven tycker att tillgängligheten för eleverna och komplementet som Instagramkontot innebär ger en minskad stress för eleverna.

4.5.1.5 Pilotverksamhet Ung Arena Walk'nTalks, Lidköping

Istället för att sitta i ett samtalsrum under ett studie- och yrkesvägledarsamtal kan det vara skönt att ta en promenad utomhus. Tanken är att det inte ska bli lika utelämnande för deltagare som har svårt med nya relationer, deltagaren slipper ha någon som sitter och tittar på en hela tiden och slipper att själv ha ögonkontakt om det upplevs som svårt. Utöver ovanstående ger det frisk luft och motion vilket ökar välmåendet.

Inriktningen på samtalen har varit vägledningssamtal kring studier, yrke, arbetsliv, branscher, karriär och andra närliggande begrepp med fokus på kartläggning av deltagarens livssituation och tankar om framtiden. Målgruppen har varit deltagare på Ung Arena, ungdomar och unga vuxna 16–29 år som av någon anledning inte har med sig en gymnasieutbildning och/eller står utanför arbetsmarknaden. Innan pilotverksamheten sjösattes förankrades den i Ung Arenas personalgrupp och i två fokusgrupper. Totalt genomfördes Walk'nTalk med 36 personer under pilotverksamheten, 14 killar, 22 tjejer som deltagit i ett eller flera PromenadPrat. De allra flesta kan tänka sig att ha Walk'nTalk igen.

Det har fungerat utmärkt att gå på Walk'nTalk redan vid första mötet. Det är bra att få ett första samtal då man bara pratar och inte direkt börjar kolla upp saker på internet. Vanligaste kommentaren från den sökande var att det var bra eller helt okej. Vissa tyckte att det var skönt att gå ute och "bra att slippa sitta och glo på varandra". Nackdelar med promenadprat är att det kräver att vädret är tillräckligt bra, att deltagaren och vägledaren har tillräckligt bra kläder och skor men också att det inte ger tillgång till dator och anteckningsmöjligheter.

4.5.2 Pilotverksamhet Fyrbodalen

I Fyrbodalen har tre kommuner varit aktiva i olika former av pilotverksamhet.

Vuxenutbildningen i Uddevalla, Lyrfågelskolan (grundskola) i Trollhättan och Munkedal, IM-programmet, ensamkommande nyanlända.

Inom ramen för pilotskolorna så har särskilda satsningar gjorts (Uddevalla och Munkedal) på att presentera yrkesutbildningar och arbetsområden som kan bedömas som satsningar på bristyrken. I projekten har man arbetat på både gruppnivå (Uddevalla), på individnivå (Munkedal) och på både grupp- och individnivå (Trollhättan). I den efterstudie som gjorts i Uddevalla, så visar resultaten på ett ökat intresse för bristyrken och regionala utbildningar.

4.5.2.1 Uddevalla Vuxenutbildning - Jobbcentrum

Vuxenutbildningen i Uddevalla har haft ett samverkansprojekt, Huset, som bygger på ett myndighetsövergripande samarbete där 169 elever deltog (72 kvinnor och 97 män) försöksverksamheten fick namnet Jobbcentrum. Politiskt togs beslut om att verksamheten skulle prövas under 1 år och ledas av en styrgrupp där bl. a. vuxenutbildningschefen ingår. Projektet är en samverkan mellan Arbetsförmedlingen och tre avdelningar inom kommunen, nämligen Socialtjänsten, Arbetsmarknadsavdelningen och Vuxenutbildningen.

Representanter från respektive verksamhet träffas i fyra olika grupper, med fyra olika inriktningar;

- Deltagare som omfattas av socialtjänsten men inte inskrivna på Arbetsförmedlingen,
- Ungdomar,
- Långtidsarbetslösa/deltagare i *Jobb och utvecklingsgarantin*,
- Etablerare

En studie- och yrkesvägledare från Vuxenutbildningen har medverkat vid varje tillfälle och grupperna har träffats en gång per vecka. Det har då funnits möjligheter att boka s k trepartssamtal där deltagare fått träffa representanter från olika myndigheter vilket i sin tur gett möjligheter till samsyn kring den enskilda individens bild av sina möjligheter till vidare studier eller annan verksamhet.

Man har valt att i den här verksamheten använda sig av en fokusgrupp med sex personer. Dessa har inledningsvis deltagit i ett trepartssamtal där de fått frågor om förväntningar, uppfyllda förväntningar och resultat. Det var tre kvinnor och tre män.

Samtliga elever i fokusgruppen var nöjda med sina samtal. Förväntningarna på att få mer information om vilka möjligheter de hade uppfylldes och de fick direkt beslut om framtida aktiviteter. Tre elever valde att fortsätta studera på heltid. Två elever valde att praktisera och en elev valde studier i kombination med praktik.

Inom pilotprojektet är alla inblandade parter hittills väldigt nöjda och man kan se hur detta effektiviserar arbetet med eleverna och utvecklar verksamheterna. Ingen av de som arbetar på Jobbcentrums etableringsgrupp vill återgå till att arbeta som de gjort tidigare.

4.5.2.2 Uddevalla Vuxenutbildning – Vux-expo

Bakgrunden till utbildningsmässan var insikten om att nyanlända behöver förstärkt kunskap om demokrati, samhällskunskap och yrkesval utifrån ett könsneutralt perspektiv. Inför mässan genomförda man en fokusgruppsintervju med 20-talet elever. Man formulerade ett syfte som betonade behovet av kunskap om könsneutrala yrken i Sverige med målet att vidga individens perspektiv på yrken och yrkesutbildningar och därmed stärka motivationen till framtidsplanering och till att nå ett arbete via studier eller direkt mot arbetsmarknaden.

Mässan genomfördes i ett samarbete med Arbetsförmedlingen, Transport, Räddningstjänst, byggbransch m.fl. Sammantaget presenterades 14 yrkesutbildningar för vuxna. Vidare fanns språkstödjare och studerande från yrkesprogrammen på plats. Mässan var även öppen för alla invånare i Uddevalla och ca 750 personer totalt besökte dagen.

Genom fokusgruppen visar mässan på resultatet att fler elever än tidigare visar intresse för yrkesinriktade utbildningar som bygg, svets, rengöringsservice och deltidssbrandman. Intresset för utbildningar inom vård-och omsorg samt lärar-, elevassistent var fortsatt högt.

4.5.2.3 Munkedal - "Min framtid"

På introduktionsprogrammen i Munkedal hade pilotsyven som idé att ge eleverna på språkintrödnktion en större insikt om de yrken och yrkesutbildningar som finns i närområdet. Hon ville göra detta genom att erbjuda studiebesök på lokala arbetsplatser för att sedan diskutera olika möjligheter och utbildningsvägar i enskilda samtal.

Planerna fick dock ändras något eftersom eleverna är asylsökande och omständigheterna påverkade mångas mående och skapade oro inför framtiden. Fokus ändrades till att försöka skapa lugn och trygghet. Pilotsyven valde då istället att utgå från enskilda samtal där hon använde yrkeskort för att konkretisera yrken som ett underlag för diskussion. Hon bokade sedan in möten med yrkeslärare till de yrken som eleven tyckte var intressanta. Yrkesläraren gick grundligt igenom vad det arbetet innebär. Flera av eleverna som fått fördjupad vägledning kring yrken går nu på en yrkesintroduktionsutbildning.

4.5.2.4 Trollhättan - "Man vaknar upp"

Pilotsyven i Trollhättan har satsat på tidigare lagd och fördjupad, individuell studie- och yrkesvägledning. En fokusgrupp med tio elever i åk 8 (slumpmässigt urval bland fem klasser, sex flickor och fyra pojkar) utgjorde försökspersoner. Studie- och yrkesvägledaren träffade de tio eleverna som erbjöds möjligheter att fördjupat ställa frågor och kommunicera med studie- och yrkesvägledaren under en period, oberoende av tid och rum, via skolans digitala plattform. Försöket slog väl ut och inför gymnasievalet har alla elever i åk 8 fått möjlighet att använda sig av den digitala kommunikationsformen.

En vidareutveckling av pilotprojektet är att alla, åk 7 tom åk 9, nu introducerats till att kunna kontakta och kommunicera med studie- och yrkesvägledare (375–400 elever) vilket innebär en utökad tillgänglighet då eleverna kan nå den digitala plattformens meddelandefunktion via både sina datorer och sina mobiler.

4.5.3 Pilotverksamhet Sjuhärad

4.5.3.1 Framtidsmässa på Viskastrandsgymnasiet

Pilotverksamheten på Viskastrandsgymnasiet har skapat en framtidsmässa med fokus på eleverna i årskurs 3. En neutral arena där eleverna har fått tillgång till viktig information inför livet efter gymnasiet.

Mässan syftade till att ge alla elever samma information på ett så neutralt sätt som möjligt. Information som skulle spridas både genom en mässa, men även genom mini-föreläsningar om olika viktiga ämnen. Mässan genomfördes på vårterminen 2018. Sammanlagt blev det 24 företag som deltog i mässan och åtta företag som höll miniföreläsningar i skolans hörsal.

Målgruppen var i huvudsak årskurs 3 på Viskastrandsgymnasiet, men alla övriga elever på skolan var välkomna och många var nyfikna och besökte mässan under förmiddagen. Även lärare och övrig personal var nyfikna på företagen som kommit på besök. Sammanlagt

uppskattar skolan att ca 300–400 elever besökte mässan och föreläsningarna under förmiddagen. Könsfördelningen på mässdeltagarna speglade elevunderlaget på skolan, ca 80% pojkar, därav var flertalet besökare pojkar. Mässan utvärderades av elever, lärare och utställare, samtliga var mycket nöjda och ville gärna se en fortsättning.

Mässan kan ses som ett komplement till den vanliga SYV-verksamheten och är ett bra sätt att ge alla elever på skolan möjlighet att bekanta sig med arbetsmarknaden och utbildningsaktörer. Framtidsmässan blev på det stora hela mycket lyckad och kommer fortsätta att genomföras årligen.

4.5.3.2 Facebook-grupp SYV på Viskaforsskolan

På Viskaforsskolan har det inom ramarna för projektet startats upp en Facebookgrupp för elever och föräldrar i årskurs 8 och 9. Pilotsyven har använt gruppen för att sprida information, kommunicera med elever samt haft ett stående inlägg, kallat ”veckans yrke”. Konceptet har också diskuterats med alla grundskole-SYV i Borås Stad och de har varit en del av Facebookgruppen som observatörer för att se hur upplägget faller ut. Detta för att på lång sikt se om SYV i Borås Stad kan ha en gemensam grupp/sida på Facebook.

Facebook-gruppen har förankrats väl i organisationen, en fokusgrupp har genomförts hos elever för att skapa delaktighet hos målgruppen och berörda chefer samt rektorer har informerats och gett klartecken. Även lärare på skolan har informerats om gruppen och responsen har varit övervägande positiv. Lärare och mentorer har varit en del av gruppen för att på så sätt också få del av den information som studie- och yrkesvägledaren delar i gruppen. På detta sätt har Facebookgruppen bidragit till att göra studie- och yrkesvägledningen till hela skolans ansvar, lärarna har fått en större kännedom om studie- och yrkesvägledarens uppdrag och insatser.

Pilotsyven på Viskaforsskolan har avsatt ca 30 minuter varje morgon fyra dagar i veckan under höstterminen 2018 till att arbeta med Facebookgruppen. Under dessa timmar har pilotsyven bland annat lagt upp ”veckans yrke” samt hållit sidan uppdaterad kring SYV-uppdraget och det som berör eleverna. Totalt har 62 elever tagit del av sidans innehåll.

4.5.3.3 Yrkes- och framtidsmässa på Tranemo gymnasieskola

I Tranemo kommun har en av studie- och yrkesvägledarna inom ramarna för projektet, tillsammans med en arbetsgrupp, anordnat en Framtidsmässa. Mässan var ett samarrangemang mellan Tranemo kommun och Svenljunga kommun, mässan genomfördes i Tranemo men elever från Svenljunga bussades till mässan. På mässan deltog ett stort antal lokala företag, UF-företag, AME och kommunens egna gymnasieskola samt olika organisationer.

Till mässan kom ca 1200 personer från högstadieskolor, gymnasieskolor, SFI och vuxenutbildningen såväl som andra kommuninvånare i Tranemo och Svenljunga. Syftet med mässan var att visa upp vad kommunerna har att erbjuda för möjligheter när det är dags att komma ut i arbetslivet. Mässan gav också företagen en chans att erbjuda och hjälpa till med ansökningar till sina respektive sommarjobb. I utställningens montrar fanns förutom information även möjlighet att testa olika saker – tex att spika i en spik på kortast tid.

Mässan har planerats i den grupp för skola och arbetsliv som finns i kommunen. I arbetsgruppen som deltog i förberedelserna inför mässan fanns representanter från företag, skolor och lokal press. Samarbetet med det lokala näringslivet fungerade mycket bra och

sammansättningen i arbetsgruppen gav möjlighet för alla att påverka och utforma en bra mässa. Det finns planer på att fortsätta hålla mässan framöver vartannat år.

4.5.3.4 Ökad tillgänglighet och SYV-chatt, Campus Mark

På Campus Mark i Skene har ett vägledningscentrum nyligen startat upp där studie- och yrkesvägledare från såväl gymnasiet som vuxenutbildningen arbetar. Pilotverksamheten i Marks kommun utgår ifrån ökad tillgänglighet till vägledning för kommunens invånare. En del av pilotverksamheten har varit att via en digital enkät utvärdera drop-inverksamheten där kommuninvånarna kan få hjälp med frågor som rör yrkesval, studieplanering, behörighetsfrågor och annat kring studier. Den andra delen av pilotverksamheten är att skapa en SYV-chatt för att förenkla kontakten med kommunens studie- och yrkesvägledare.

Enkäten till de vägledningssökande har fungerat bra och de som svarat är positiva till drop-inverksamheten. Den har även gett underlag till att utveckla drop-inverksamheten på olika sätt för att möta kommuninvånarnas behov.

När det gäller den tilltänkta chattfunktionen så har uppstarten av den försenats. Det har varit en lång process där flera olika yrkeskategorier inom kommunen har involverats så som IT- och kommunikationspersonal och upphandlare. Kommunen har tidigare inte haft någon chattfunktion och för att starta upp har chattprogram upphandlats och lagar och regler kring bland annat personuppgifter behövt ses över. Allt detta förarbete har genomförts inom ramarna för projektet. I februari 2019 fick SYV äntligen klartecken att starta upp chatten, det kommer dock inte hinna göras under projektiden utan implementering av chatten kommer att ske under våren 2019.

4.6 Temaområde 2 - SYV-nätverk

Ett av projektets mest angelägna mål har varit att verka för att de tre kommunalförbunden har välfungerade nätverk för studie- och yrkesvägledare där alla skolformer och kommuner är representerade och där det finns en tydlig koppling till förvaltningscheferna inom delregionen. Arbetet med att stärka SYV-nätverken har sett olika ut beroende på delregion med tanke på att förutsättningarna i de tre kommunalförbunden vid projektets start såg helt olika ut. Nedan beskrivs nätverkens organisation och delprojektledarnas samarbete med de respektive nätverken.

4.6.1 SYV-nätverk Skaraborg

SYV-nätverket i Skaraborg har funnits sedan 2013 och det är ett av flera nätverk i en nätverksstruktur som finns inom Utbildning Skaraborg. Nätverket består av alla studie- och yrkesvägledare på grundskola, grundsärskola, gymnasium, gymnasiesärskola, särskild utbildning för vuxna och vuxenutbildning på kommunala och fristående utbildningar i Skaraborgs 15 kommuner.

Nätverket leds av en representant från skol- och utbildningschefsgruppen som också är den som sammankallar styrgruppen för nätverket. I styrgruppen ingår studie- och yrkesvägledare från sju olika kommuner som har en spridning mellan de olika skolformerna. Det finns också en representant från Antagningskansliet med i styrgruppen.

Hela nätverket ses en heldag per termin för kompetensutveckling. Styrgruppen ses två gånger per termin. Styrgruppen har ansvar för att anordna kompetensutvecklingstillfällen men är också en instans som bereder frågor från skolchefsgruppen som berör SYV och de kan också ta med frågor från SYV till skolchefsgruppen. Nätverket är även uppdelat i arbetsgrupper som

ses en gång per termin. Arbetsgrupperna är uppdelade efter skolform så att exempelvis grundskolan ses för sig, gymnasiet för sig och vuxenutbildningen för sig.

Under projektets tid har delprojektledare i Skaraborg varit en del i SYV-styrgruppen och därigenom haft möjlighet att vara med och planera ordinarie kompetensutvecklingstillfällen för nätverket som en del av projektet. Genom att ingå i styrgruppen har också möjlighet getts att använda gruppen som en referensgrupp vid planering av kompetensutveckling såsom föreläsning för SYV samt planering av transnationellt utbyte.

Delprojektledare har under nätverksträff HT-2017 presenterat projektet samt resultatet av undersökningen SYVBarometern som genomförts samma vår. I samband med presentationen gjordes också en kortare undersökning via Mentimeter med ett par liknande frågor såsom de som ställts i SYVBarometern.

Under nätverksträffen VT-2018 var delprojektledaren med och planerade träffen så att den sammanföll med den digitala utbildningen i E-vägledning som projektet genomförde. Under träffen deltog även de närliggande projekten *GR-SAMSYV* som drivs av Göteborgsregionens kommunalförbund och *Jämställdhet som gör skillnad* som drivs av Västragötalandsregionen.

Under nätverksträffen HT-2018 var delprojektledaren också aktiv i planeringen inför nätverksträffen på temat samverkan skola-arbetsliv då representanter för det regionala arbetslivet och de lokala branschråden fick berätta om sin bransch och det kommande rekryteringsbehovet. Samverkan med branschråden kom till genom ett samarbete med Interreg-projektet KOBRA, kompetensbaserad, regional analys. På nätverksträffen presenterade även de lokala pilotsyvarna studieresorna som genomförts inom projektet samt sin pilotverksamhet.

Tillsammans med SYV-styrgruppen i Skaraborg genomfördes också ett studiebesök på *Jobbcirkus* i Eskilstuna under februari 2019, se separat rubrik.

Vägledning för livet har initierat ett möte mellan representanter SYV-styrgruppen och nätverket för grundskolerektorer vilket genomfördes under februari 2019 för att belysa SYV:s roll, SYV-planer samt hela skolans ansvar för studie -och yrkesvägledning. Se separat rubrik.

4.6.2 SYV-nätverk Fyrbodals

Fyrbodals har ett SYV-nätverk vars struktur diskuterades som grund för ansökan om medel för "*Vägledning för livet*" från ESF. Nätverket har stärkts under projekttiden, dvs studie- och yrkesvägledarna uttrycker värdet av regelbundenhet i träffar där möjligheter erbjuds till att diskutera de sakfrågor som professionen kräver. Fyrbodals har uppdaterat de avtal som ligger till grund för SYV-nätverket där berörda skol- och förvaltningschefer ställer sig bakom nätverkets fortsatta verksamhet, med stöd av Fyrbodals kommunalförbund.

Nätverket har träffats två ggr/termin. Vid projektstart, några extra tillfällen med den arbetsgrupp som initierat och diskuterat nätverksträffarnas och projektet *Vägledning för livets* innehåll.

Inom ramen för nätverket har man bjudit in till en mängd olika aktiviteter. Då ett av projektets mål berört kunskap om den regionala arbetsmarknaden så har man erbjudit en temadag om framtidens arbetsliv i samverkan med högskolan Väst. Ett besök på Innovatum och utställningen *Jobbcirkus* lockade också ett 20-tal studie-och yrkesvägledare. Vidare har

nätverket fått besök av aktörer från yrkeshögskolans utbildning inom marinteknik, samt bjudits in till en heldag om regionala utbildningar inom ramen för Vård- och omsorgscollege och teknikcollege. Då Uddevalla kommun har en lång tradition av att arbeta med SYV - hela skolans ansvar, har nätverket också fått specifik information om hur detta har genomförts med stöd av fadderföretag.

Förutom arbetsmarknadskunskap så har man lagt fokus på hur normer speglar val av studier och arbetsliv. Detta har berörts både kontinuerligt och specifikt. Nätverket har besökts av aktiva inom området från GR regionen, som presenterat sina projekterfarenheter, utöver det har man haft en separat workshop på temat.

Som kompetensutveckling har nätverkets erbjudits möjligheter att delta i det näraliggande projektet *Fullföljda studier* där personal verksamma inom skolan, fått en fördjupning kring frågan om hur man kan främja, förebygga, upptäcka och åtgärda, skolfrånvaro, i syfte att stödja elevers närvaro i skolan. En fråga som också berör studie- och yrkesvägledningen i synnerhet. I en tid då många studie- och yrkesvägledare berörts av nyanländas situation så har man också fått möta verksamma inom högskolans och Arbetsförmedlingens projekt kring nyanlända akademiker, ett tillfälle som inbjöd till flera viktiga kontakter och intressanta diskussioner. Varje termin har nätverket (samt Skaraborgs- och Borås/Sjuhärads kommunalförbund) också inbjudits till webinarier med UHR och därigenom fått aktuell information och möjlighet att ställa frågor om förändringar i regelverket kring behörighet och urval.

Vidare har nätverket fått fortlöpande information om aktiviteter inom ESF-projekten, *En skola för alla* och *Vägledning för livet*. Specifikt i det senare, information om de pilotverksamheter som varit kopplade till det transnationella utbytet med Frankrike och Danmark. Fyrbodals studie- och yrkesvägledare har visat ett begränsat intresse för deltagande pga. begränsat organisatoriskt stöd för de praktiska möjligheterna att engagera sig.

4.6.2.1 Ständigt återkommande på nätverksagendan

Genom projektet har SYV-nätverket fått kontinuerlig information om vad som händer inom SYV-området, både regionalt och nationellt. Tips om lagförändringar, fortbildning och konferenser. Regelbundna nyhetsbrev har skickats ut till nätverket via delprojektledare. Uppdatering om vad som händer inom *Vägledning för livet*, pilotprojekten och samverkan med Skaraborgs- och Borås/Sjuhärads kommunalförbund.

Högst aktuella frågor under projekttiden har varit förändringen i regelverket kring PRAON och ur den ska hanteras, information om Praktikplatsen.se, vikten av kommunala SYV-planer som en förutsättning för systematiskt utvecklingsarbete samt frågan om hur man får stöd av sin skolläring för deltagande i nätverk och fortbildningar samt den återkommande frågan, SYV, som hela skolans ansvar.

4.6.3 SYV-nätverk Sjuhärad

SYV-nätverket är den del i projektet som det har lagts mest tid på i Sjuhärad. SYV-nätverket är en viktig grund för att kunna arbeta med utvecklingsfrågor kopplade till vägledning. Med utgångspunkt i effektmålet *”att stärka SYV-funktionen och SYV-nätverk i hela området där skolchefer finns med för att skapa en helhet i vägledningsfunktionerna”* har delprojektledaren arbetat med att starta upp ett nätverk av studie- och yrkesvägledare i Sjuhärad.

Inledningsvis gjordes en inventering av de nätverk, samverkansformer och informationsträffar som redan existerade för studie- och yrkesvägledare i Sjuhärad. Det visade sig inte helt lätt och problemfritt, det fanns en mängd olika plattformar för SYV, ett av problemen var dock att studie- och yrkesvägledarna själva hade olika bild av vilka träffar som fanns och inte alltid visste vilka forum som man deltog i och varför. För att få kännedom på samverkansformerna och för att ta ett samlat grepp på SYV i Sjuhärad försökte *Vägledning för livet* vid ett par tillfällen bjuda in studie- och yrkesvägledare till möten, dock utan framgång. Intresset hos studie- och yrkesvägledarna fanns men många upplevde att de redan hade fullt upp med hög arbetsbelastning och redan existerande möten och nätverk. Framförallt var studie- och yrkesvägledarna i Borås stad svåra att få med sig då de kände att deras olika Borås-nätverk med många deltagare var fullt tillräckliga. Parallellt med denna process fördes även en dialog med skolförvaltningscheferna i Sjuhärad. Även där fanns en skepsis mot att starta upp ett gemensamt nätverk, vinsterna med ett nätverk ifrågasattes.

På våren 2018 genomfördes en regionövergripande träff mellan nätverken i Sjuhärad, Skaraborg och Fyrbodal. Denna träff visade sig bli startskottet för nätverket i Sjuhärad. Tre representanter från Sjuhärad deltog på träffen och alla tre upplevde att den gav inspiration för hur en modell liknande Skaraborgs nätverk kunde bildas i Sjuhärad. Information delgavs skolförvaltningscheferna som också började mjukna, samtliga förvaltningschefer utsåg en studie- och yrkesvägledare från sin kommun som skulle sitta som representant i nätverket. Denna grupp har sedan dess utgjort styrgruppen för Sjuhärads SYV-nätverk och varit med och beslutat om formerna för nätverket under våren och hösten 2018 som nu ser ut som följer.

Sjuhärads nätverk för studie- och yrkesvägledare består av ett nätverk för olika skolformer, nätverken är gemensamma för hela regionen och organiseras av en styrgrupp. Styrgrupp består av studie- och yrkesvägledare från samtliga kommuner i Sjuhärad, vilka är utsedda av respektive förvaltningschef. Utöver dessa medverkar också högskolan, antagningsenheten, skolchefsnätverket och Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund med en representant var i nätverket. Kopplat till styrgruppen finns ett nätverk av studie- och yrkesvägledare för skolformerna: grundskola, gymnasium och vuxenutbildning. Nätverken är gemensamma för hela regionen och samtliga studie- och yrkesvägledare i regionen inom respektive skolform kallas till deras träffar. Representanterna i styrgruppen ansvarar för att sprida informationen från nätverket vidare i sina respektive nätverk/organisationer. Ordförande för styrgruppen är representanten från skolchefsnätverket. Ordföranden leder mötet och ansvarar för återkopplingen till skolchefsnätverket.

4.6.3.1 SYV-dagen Sjuhärad/kick-off för SYV-nätverket

Den 7 december anordnade projektet i samverkan med SYV-styrgruppen en uppstartsträff till vilken samtliga studie- och yrkesvägledare i regionen bjöds in. Målet för dagen var att förankra styrgruppens tankar om nätverket hos övriga studie- och yrkesvägledare i regionen och formera gemensamma SYV-nätverk för varje skolform i Sjuhärad.

Projektet och styrgruppen ville ge studie- och yrkesvägledarna själva chansen att vara med i utformningen av nätverket. Som bonus och "lockbete" anlätades också en föreläsare, David Spak, för att hålla en föreläsning om digital vägledning. Föreläsningen tog också utgångspunkt i projektets mål "*skapa ett uppdaterat SYV-uppdrag*" samt tankar kring neutrala mötesplatser och tog avstamp i de tidigare insatser som gjorts på området. Dagen blev mycket lyckad med väldigt bra uppslutning, cirka 45 av regionens totalt 70 studie- och yrkesvägledare deltog. Utöver föreläsningen fick studie- och yrkesvägledarna tillfälle att sitta ner med kollegor från sina respektive skolformer för att diskutera hur deras nätverk kunde

utformas. Nästan samtliga studie- och yrkesvägledare var positiva och såg vinster med att hålla gemensamma nätverksmöten ett par gånger per år. Dagen resulterade i att nätverk bildades för de tre olika skolformerna, grundskola, gymnasieskola och vuxenutbildning.

4.6.4 Erfarenhetsutbyte mellan SYV-nätverkens styrgrupper/arbetsutskott

Inom projektet anordnades ett utbyte mellan styrgruppen för SYV-nätverket i Skaraborg, arbetsutskottet i SYV-nätverket i Fyrbodalen och SYV-representanter från Sjuhärad med ett intresse av att starta ett SYV-nätverk i regionen. Utbytet ägde rum i Lidköping i april 2018.

Syftet med mötet var att utbyta erfarenheter och att hitta framgångsfaktorer för att driva ett SYV-nätverk. Det var också en hjälp inför uppstart av ett nytt nätverk i Sjuhärad. Under träffen presenterade respektive nätverk sin organisation och sedan delades de deltagande upp i grupper där de gemensamt identifierade framgångsfaktorer.

Det vägledarna tog med sig hem från dagen var inspiration kring hur ett nätverk kan organiseras och erfarenhetsutbyte *”Intressant att höra hur man gör i andra regioner. Input till om något ska förändras i det egna nätverket”*. Något annat som lyftes som positivt var att få nya kontakter *”Nya kontakter, kunskap, engagemang och en förstärkt känsla av att vi arbetar gemensamt mot gemensamma mål”*. Flera var positiva till att fortsätta att ha liknande träffar över delregionerna framöver.

4.7 Temaområde 3 - Kompetensutveckling

Kompetensutveckling har varit en viktig del av projektet som tydligt knyter an till projektets övergripande mål där det bland annat står att *”SYV har ett högt mandat, hög kompetens och god omvärldsförståelse”*. På lång sikt vill projektet också bidra till att skapa ett uppdaterat SYV-uppdrag som är utåtriktat och uppdaterat för att kunna följa med i en föränderlig arbetsmarknad och ändå klara att hantera de lokala förutsättningarna. För att uppnå detta har kompetensutveckling på olika teman erbjudits både gemensamt och delregionalt.

4.7.1 Projektgemensamma aktiviteter

Projektet har anordnat ett flertal aktiviteter som varit projektgemensamma – det vill säga att studie- och yrkesvägledare, annan skolpersonal och skolledare från alla tre delregionerna varit inbjudna att delta. Dessa aktiviteter har planerats gemensamt men delprojektledaren där aktiviteten utförts har haft huvudansvar. Även de studieresor som genomförts inom ramen för projektet kan ses som kompetensutvecklingstillfällen, dessa resor beskrivs närmare under separat punkt.

4.7.1.1 Temadagar om horisontella principer

Inom projektet har man arbetat strukturerat med horisontella principer (HP). Tidigt erbjöd man kompetensutvecklingsdagar på tema *”Från normkritik till normmedvetenhet och normkreativitet”*. Fyrbodalen planerade och genomförde dagen för alla tre kommunalförbunden. I Fyrbodalen samverkade man specifikt med aktörer på Högskolan Väst som under året genomfört ett forskningsprojekt (Hitta drivet - studiemotivation och genusmönster) med några grundskolor i Fyrbodalenregionen.

Vidare erbjöd dagen en inblick i hur man inom högskolan verkar för att synliggöra normer i styrdokument, litteraturval, kommunikation och bemötande etc. En jämställdhetsstrategi, (Marcus Svensson, Trollhättan) belyste normer ur ett bredare och generellt perspektiv, medan Mia Lindberg och Henrik Erlandsson (Fyrbodalen) lade tyngdpunkten på specifik teoribildning, metoder och övningar, ur ett studie- och yrkesvägledande perspektiv. Bärande under de dagar som genomfördes i Borås och i Skövde har varit det generella, övergripande

passet och det specifika studie- och yrkesvägledande passet. Lokala variationer har således funnits.

Den utvärdering som gjordes av de tre kompetensutvecklingsdagarna med temat horisontella principer visar på att 86% upplever att dagen bidragit till ökad kunskap om könsstereotypa val av utbildning/arbetsliv. Dagen har också i hög utsträckning inspirerat till att arbeta normkreativt. Många kände igen det som sades från sin utbildning till studie- och yrkesvägledare men tyckte att det var bra att få en uppfräschning av kunskaperna. Vissa tyckte att detta var något som alla på skolan borde arbeta med i större utsträckning. *“Det är viktigt att kunna sin historia för att förstå varför samhället ser ut som det gör idag. det är viktiga frågor som hela skolan måste hjälpas åt att arbeta med. Det måste ske från toppen till botten, genomsyra hela organisationen”.*

4.7.1.2 Temadagar om E-vägledning (neutrala mötesplatser)

Som en effekt av diskussionerna kring det i ansökan uttryckta begreppet *“neutrala mötesplatser”* samt målet att elever ska få ökad tillgång till *“vägledning genom att vägledning sker via nya metoder och mötesplatser”* så beslutade man i projektledningsgruppen att erbjuda inspirationsdagar på temat e-vägledning. E-vägledning är ett begrepp vars kommunikationsform syftar till att erbjuda *“samtal”* oberoende av fysisk plats, och vissa fall också oberoende av tid, men med stöd av IKT, informations- och kommunikationsteknik. Begreppen IKT (ICT in Career Guidance and Counselling) och E-vägledning är numera vedertagna ur ett internationellt perspektiv.

Inspirations- och kompetensutvecklingsdagen utvecklades av Fyrbodals i ett samarbete med Högskolan Väst. Dagen erbjöds i form av webinarier. Deltagarna valde lite olika sätt att delta, antingen enskilt vid dator på jobbet eller hemma, flera vid dator på jobbet, eller samlat i större grupp i förbokad lokal med utrymme för gemensamma diskussioner i efterhand. En reflektion är att de som valde det senare alternativet (Skaraborg) också bearbetade informationen gemensamt och fördjupat, vilket också möjligen ledde till att fler valde e-vägledning som pilotprojekt inom ramen för projektet.

Inspirationsdagen hade tre delar, E-vägledning ur ett övergripande perspektiv, Mia Lindberg (Fyrbodals), delaktig i ett flerårigt nordiskt forskningsprojekt om e-vägledning); Malin Pongolini och Christer Ljungberg (Högskolan Väst) verksamma inom forskning och utveckling, på tema *“Ungdomars datavanor”* samt *“Tekniken i praktiken”*. De senare medverkande har under ca 10 års tid bedrivit utbildning inom e-vägledning. Temadagen bygger på empiri och aktuell forskning.

I enkäten som skickades ut efterhand var det många som fått en ökad kunskap om e-vägledning och verktyg, metoder och inspiration för att själv arbeta med detta, för vissa var det inga nyheter utan kunskap de redan hade. På frågan om vad de tar med sig från dagen svarade någon *“Att vi lever i en föränderlig värld där vi måste vara medvetna om att för att vidga perspektiv så behöver man ha många olika verktyg (tekniker/metoder) i sin verktygslåda”*. Någon annan skrev *“Att en blandning just nu är det bästa. Alltså: öka användning av sociala medier för att få ut information till eleverna och att ta in e-vägledning för att ev. få kontakt i enskilda fall men att vägledande samtal f2f också är nödvändiga”*.

I Sjuhärad valde man att arbeta vidare med frågan genom en föreläsning i digital vägledning som genomfördes under den stora SYV-dagen som hölls den 7 december 2018. Med inspiration från föreläsningen kommer SYV-nätverket för grundskola i Sjuhärad ha e-

vägledning som en prioriterad fråga på sina möten, där man i första hand kommer att arbeta med erfarenhetsutbyte och kunskapsöverföring mellan SYV i regionen.

4.7.1.3 UHR-webbinar

Med utgångspunkt i projektets mål att *”SYV har ett högt mandat, hög kompetens och god omvärldsförståelse”* har SYV-nätverket Fyrbodol sedan start erbjudit möjlighet att träffa UHR (Universitets och högskolerådet) via webinarier där aktuella frågor kring behörighet och urval har kunnat ventileras. Webinarierna har organiserats genom Fyrbodol men erbjudits också nätverken i Borås/Sjuhärad och Skaraborg. Tre webinarier har genomförts, med ett 20-tal deltagare per gång, från alla regionerna vid varje tillfälle. Enligt korta utvärderingar har mötena uppskattats i synnerhet för den möjlighet de erbjuder att delta utan resor. Deltagande studie- och yrkesvägledare ger svar som; *”Smidigt sätt att komma nära en myndighet och få ställa frågor och ta del av aktuella förändringar och nya regler som berör verksamheten, effektivt och tidsbesparande.”*

4.7.1.4 Avslutningskonferens

Den 7 februari 2019 hölls projektets avslutande spridningskonferens i Göteborg. Man valde att förlägga den till Göteborg av tillgänglighetsskäl eftersom det är förhållandevis lätt att ta sig dit med tåg från alla tre delregioners kommuner.

Temat för konferensen var *”Alla vinner på väl underbyggda val”* där det lyftes att det är hela skolans ansvar att ge elever en väl utvecklad valkompetens för att rustas inför dagens föränderliga och komplexa arbetsmarknad. Under dagen bjöds gästerna på inspirerande föreläsningar av Anders Lovén, Bjarne Pettersson och Torild Carlsson.

Anders Lovén, tidigare lektor på Malmö Universitet som forskat kring ungdomar utan gymnasieutbildning och engagerat sig i studie- och yrkesvägledningens innehåll, organisering och framtid, föreläste om studie- och yrkesvägledarprofessionen i framtiden.

Bjarne Pettersson, regionchef för Skaraborg/Fyrbodol på Västsvenska Handelskammaren, presenterade rapporten *”Vägval för vägledning”* om studie- och yrkesvägledningen i Västsverige.

Torild Carlsson, innovatör och entreprenör som utvecklar stödtjänster för anställda, arbetslösa, sjukskrivna och arbetsgivare som tagit fram en omfattande forskningsportfölj för arbetsliv och arbetsmarknad, gav en trendspanande föreläsning om hur skola och vägledning kan bidra till en mer effektiv och hälsosam arbetsmarknad för alla.

Under dagen presenterades också resultat från projektet – först genom att delprojektledaren i Sjuhärad övergripande redogjorde för projektets syfte och aktiviteter. Delprojektledare Skaraborg gav sedan en samlad bild av de internationella studiebesök i Frankrike och Danmark som vidare bidragit till pilotverksamheter ute i nio av de tre kommunalförbundens kommuner. Under eftermiddagen erbjöds möjlighet att ta del av de pilotverksamheter som projektet inspirerat till och stöttat.

Här fick man möta de kommuner som prövat att kommunicera med sina elever via sociala medier i syfte att öka tillgänglighet och erbjuda *”neutrala”* mötesplatser. Andra piloter beskrev hur man kan lyfta ut studie- och yrkesvägledningen ur det traditionella rummet, en promenad helt enkelt, eller varför inte – en rejäl satsning på en utbildningsmessa där lokala- och regionala yrkesinriktade utbildningar presenterats.

Flera exempel på hur skola och arbetsliv kan mötas presenterades och Skolverket medverkade för att ge ytterligare inblick i vad som också genomförts och genomförs nationellt för att stödja skolorna i det viktiga arbetet med att göra studie- och yrkesvägledningen till hela skolans ansvar.

Dessa parallella seminarier följdes av en paneldebatt där den framtida vägledningen dryftades av Johanna Redelius från GR, Agnetha Kronkvist från Skolverket, Anders Lovén, Bjarne Petterson och Birgitta Hansson, studie- och yrkesvägledare från vuxenutbildningen i Uddevalla.

Utvärdering av dagen visade att deltagarna funnit dagen mycket givande som helhet (4,3 på en skala mellan 1 och 5) och att man tog med sig inspiration till nya arbetssätt, nya kunskaper om framtidens studie- och yrkesvägledning och om framtida arbetsliv.

Några utvalda fritextsvar ger följande citat på frågan "Vad tar du med dig från dagen som du kan använda i ditt arbete?"

- Många bra insikter!
- Kloka exempel från piloterna
- Inspiration till framtida arbetssätt
- Massa nya idéer och input
- Lite från varje seminarium på hur jag kan bidra med att påverka min verksamhet.
- Att det är viktigt att utvärdera mitt eget arbete. Att få nya infallsvinklar av att höra andra professioner prata om vägledning.
- Tydligare fokus på skola-arbetsliv, inte minst sett till arbetsmarknadens faktiska behov.

I utvärderingen gavs mycket beröm för att projektet anordnat en välorganiserad och inspirerande dag. Ett exempel på detta är citatet "Stort TACK! Jag har fyllt på med så mycket SYV-kraft och energi att det strålar om det och ska ge det vidare till mina elever! Stort tack för en mirakeldag, genomtänkt, givande, lärorik, trevligt, nödvändigt och helt fantastiskt."

4.7.2 Delregionala aktiviteter

4.7.2.1 Fyrbodals - Regionala SYV-dagar ht 17, ht 18

De regionala SYV-dagarna har arrangerats i ett nära samarbete mellan Fyrbodals kommunalförbund och *Vägledning för livet*. De har gett goda förutsättningar att erbjuda studie- och yrkesvägledare från hela regionen, uppdatering på specifikt frågor som berör professionen och därmed också de övergripande mål som dominerar projektet *Vägledning för livet*. Vid bägge tillfällen har ESF-projektet marknadsförts och presenterats. Vidare har dagarna innehållit;

Hösten 2017:

- Studie- och yrkesvägledning, hela skolans ansvar (Skolverket)
- Projekt. "Du äger ditt liv – vad vill du med ditt liv, Ungdomars berättelser om livet skolan och framtiden (Färgelanda, Henrik Erlandsson)
- Om lärlingsprojektet i Uddevalla (Björn Wärnberg)
- Om folkhögskolespåret (Jenny Hennecke, GR)
- Integrationsprojektet (Munkedal, Katarina Jakobsson)
- Branschinformation från företagsrådgivarna på AF
- Information om ESF projekten, Praktikplatsen och antagningsinformation.

Hösten 2018:

- Regeringens utredning om studie- och yrkesvägledningen (Regeringskansliet, Mikaela Zelmerlöw)
- Obligatorisk PRAO (Johanna Redelius, GR)
- Strategisk samverkan skola-arbetsliv (Uddevalla, Melisa Nilsson)
- Erfarenheter av ESF projekten (Skaraborg, Moa Mannesson)
- Om normer och jämställdhet, workshop (Fyrbodal, Mia Lindberg)
- Jämställdhetskartan (Winnet, Carina Larusson)
- Välkommen till högskolan, materialpresentation för det unga (UHR Peter Barck-Holst och Anna Elfgren, Högskolan Väst)
- Vård- och omsorgscollege (Färgelanda, Mona Jonsson)
- Praktikplatsen och antagningsinformation (Fyrbodal, Julia Sahlström och Helen Helleborn).

4.7.2.2 Kursdag "Psykiatri för icke-psykiatriker" i Sjuhärad

Med koppling till projektets övergripande mål "där SYV har ett högt mandat, hög kompetens och god omvärldsförståelse" och effektmålet "skapa ett uppdaterat SYV-uppdrag som är utåtriktat och uppdaterat för att kunna följa med i en föränderlig arbetsmarknad och ändå klara att hantera de lokala förutsättningarna" genomförde projektet en större fortbildningskurs för samtliga SYV i Sjuhärad. Kursens tema var "psykiatri för icke psykiatriker" och syftade till att ge studie- och yrkesvägledare verktyg för ett professionellt och bra bemötande till personer som lider av psykisk ohälsa.

Kursen i psykisk ohälsa är en del i projektets arbete med de horisontella principerna och att uppfylla mål kring icke-diskriminering då psykisk ohälsa kan vara starkt stigmatiserande och skapa utanförskap. Fortbildningsdagen har gett studie- och yrkesvägledare större kompetens i att bemöta personer med psykisk ohälsa på ett mer inkluderande sätt. Den syftade också till att i förlängningen bidra till en större möjlighet att delta i arbetslivet på lika villkor oavsett förutsättningar och funktionalitet.

Kursen knöt också an till målet att "studie- och yrkesvägledare får en möjlighet till bättre stöd för att kunna vägleda där eleven har en större förståelse. Studie- och yrkesvägledare får ökad kunskap för att arbeta aktivt med icke-diskriminering samt att motverka begränsningar". Psykisk ohälsa i form av stress, prestationsångest och sömnsvårigheter är vanligt förekommande hos barn och ungdomar idag. Psykisk ohälsa är en av de främsta riskfaktorerna vad gäller skolavhopp, detta innebär alltså en stor begränsning för elever i deras studier (och framtida arbetsliv).

Genom att öka förståelsen och kunskapen om psykisk ohälsa samt hur man bemöter individer med psykisk ohälsa i vägledningsarbetet gav kursen studie- och yrkesvägledarna en möjlighet till bättre stöd för att kunna vägleda elever. På detta sätt har studie- och yrkesvägledare också fått ökad kunskap för att arbeta aktivt med icke-diskriminering och motverka begränsningar.

Utvärderingen av kursen visar att deltagarna var mycket nöjda med dagen som helhet. Av utvärderingen framgår också att flertalet deltagare anser att de kan använda mycket av det de fick med sig av kursen i sitt dagliga arbete. Av fritextsvaren går det att utläsa att kursen innehöll praktiska verktyg så väl som viktig repetition som nya infallsvinklar.

4.7.2.3 IAEVG-konferens

Som ett sätt att sprida internationella erfarenheter och den senaste forskningen på vägledningsområdet åkte delprojektledare Skaraborg på den internationella konferensen för studie- och yrkesvägledare som anordnas av International Association for Educational and Vocational Guidance (IAEVG). Konferensen ägde rum i Göteborg i oktober 2018. Under konferensen antecknade delprojektledare från seminarium och föreläsningar. Detta har sedan sammanställts till en reserapport som skickats till SYV-nätverket i ett nyhetsbrev som ett sätt att sprida erfarenheter även för de som ej var på plats på konferensen. Spridning och tillgängliggörande av aktuell internationell forskning är ett sätt att arbeta för att skapa en modern och uppdaterad SYV-funktion.

4.7.2.4 Föreläsning med Leif Andergren SYV-nätverket Skaraborg

Kompetensutveckling erbjöds för att bidra till att skapa ett utvecklat studie- och yrkesvägledaruppdrag som är modernt och uppdaterat. Studie- och yrkesvägledare i Skaraborg och Fyrbodals kommun bjöds in till en föreläsning i början av december 2018. Leif Andergren är studie- och yrkesvägledare med lång erfarenhet av att arbeta med samtal och vägledning i och utanför skolan. Han är också föreläsare och författare till böckerna *Samtala, Vägleda* och *Vägledarens val*.

Under föreläsningen berördes nya och utvecklade metoder för att minska elevernas begränsningar i studie- och yrkesvalet. En mer hållbar vägledning uppnås genom att stödja elevernas förmåga att bli medvetna om hinder och begränsningar som ligger i vägen för deras möjligheter. En del i detta kan vara att använda illustrationer och metaforer från vägledningens karriärteorier för att underlätta för eleverna att se mer än de vanligtvis har möjlighet att se.

Under dagen gavs tillfällen för workshop, diskussion och reflektion. Föreläsningen var mycket uppskattad av de 30 studie- och yrkesvägledare som var på plats. De uppskattade både att föreläsningen var väl förankrad i vägledningsteorier och att de fick arbeta med praktiska metoder och verktyg som de kan ta med sig till sitt praktiska arbete med de sökande. Någon svarade att de tog med sig hem var *“Allt. Men framför allt de workshops övningar vi gjorde, bra och konkreta verktyg att använda i vägledningen”*.

I föreläsningen berördes också hur vägledningen kan synliggöras både för kollegor, ledning och vägledningssökande, samt hur arbetet kan organiseras för att ge de sökande mer vägledning vilket var något som flera tog med sig hem från föreläsningen. *“Massor med inspiration och många nya arbetssätt/metoder. Även en stark tanke kring att jobba aktivt för att synliggöra mitt uppdrag för alla på skolan och börja utbilda alla i de teorier som påverkar ungdomarnas val”*.

Under dagen berördes hur arbetet kan utföras för att få de sökande att se mer och inte begränsas av stereotypa föreställningar men också arbete kring hur vägledaren behöver vända spegeln mot sig själv och tänka på hur man uttrycker sig för att inte påverka elevens val.

4.7.3 Arbetsmarknadsaktiviteter

Ett mål i projektet har varit att genomföra vägledningsinsatser som leder till ökad regional arbetsmarknadskompetens och kunskap om prioriterade matchningsområden främst på nationella yrkesutbildningar på gymnasial nivå. Insatsen ska vara inriktad på framtida arbetsmarknader och de krav som kommer att ställas på utbildning osv. På sikt hoppas man på att de arbetsmarknadsinriktade aktiviteterna för studie- och yrkesvägledare ska leda till en

mer uppdaterad vägledning där de sökande får kunskap om hur villkoren för kvinnor och män i olika branscher ser ut. Därtill hur den regionala arbetsmarknaden ser ut och hur arbetslivet i stort fungerar med krav på livslångt lärande. Detta ska leda till att fler väljer rätt och inte behöver starta om eller hamna utanför skolan och i arbetslöshet.

En förhoppning är också att samverka skola- arbetsliv och mer arbetsmarknadsinriktade aktiviteter och aktiviteter som synliggör yrkesutbildningar för vägledningssökande ska leda till ett ökat intresse hos kvinnor och män för att studera på nationella yrkesprogram på gymnasial nivå. Som i sin tur ska leda till att branscher med rekryteringsproblem ska kunna hitta kompetent personal i framtiden.

4.7.3.1 Skaraborg

De aktiviteter som genomförts för att öka kunskapen om det regionala arbetslivet i Skaraborg är framförallt den SYV-nätverksträff med tema samverka skola-arbetsliv som genomfördes i oktober 2018, för närmare beskrivning se text om SYV-nätverket.

Under den pilotsyv-träff som genomfördes i Lidköping i januari 2018 fick pilotsyvarna ta del av ett studiebesök på SNA-Europe. För närmare beskrivning se punkt om pilotsyvträff. En annan arbetsmarknadsinriktad aktivitet är studiebesöket på *Jobbcirkus* i Eskilstuna, där de arbetar med nya metoder och mötesplatser för att ungdomar ska få en vidgad bild av den lokala arbetsmarknaden. Se närmare på separat punkt.

4.7.3.2 Studiebesök Jobbcirkus

I februari 2019 genomfördes ett studiebesök på *Jobbcirkus* i Eskilstuna. De som deltog i besöket var representanter från SYV-nätverket i Skaraborg, den skolchef som är ansvarig för SYV-nätverket, representanter från Skaraborgs kommunalförbund samt delprojektledare Skaraborg, totalt var det 15 stycken som besökte *Jobbcirkus*.

Jobbcirkus är ett vägledningsverktyg i form av en utställning där elever blir guidade runt, får information och får utföra aktiviteter vid olika stationer. På detta sättet blir vägledningen både visuell och upplevelsebaserad. Utställningen riktas till elever i Eskilstuna i åk 7 och åk 9 och de får guidning av sin egen skolas studie- och yrkesvägledare. Elever i andra delar av Sörmland kan komma med elever i åk 8 till *Jobbcirkus* och får då en guidad tur av en anställd museipedagog.

De olika delarna av utställningen berör hur man gör ett val, vilka gymnasieprogram som finns, självkännedom och egenskaper, källkritik och arbetsmarknadskunskap. I den del som är riktad mot arbetsmarknadskunskap har Eskilstuna kommun en egen vägg, arbetsförmedlingen har en egen vägg och fabriksföreningen har ett rum med fokus på industribranschen.

På *Jobbcirkus* har man också testat att ha visningar för andra grupper såsom elever i åk 5, elever på språkinträdning och vuxna nyanlända. Dessa tester med visningar skraddarsydda för dessa grupper har fallit väl ut. Att arbetsförmedling, kommun och Fabriksföreningen har egna delar i utställningen ger eleverna uppdaterad information om olika yrken, branscher och information om hur den regionala arbetsmarknaden ser ut.

Det finns en lärarhandledning kopplad till *Jobbcirkus* som kan användas som för- och efterarbete av studiebesöket. Lärarhandledningen blir ett sätt att få kopplingen till hela skolans ansvar för studie- och yrkesvägledning.

Studiebesöket var mycket uppskattat och på frågan om *“på en skala 1-5, hur givande var dagen som helhet?”* svarade de deltagande i snitt 4,8. Det man tog med sig hem var att *“Jobbcirkus var verkligen inspirerande och jag tar med mig mycket inspiration och tankar. Vill verkligen arbeta med liknande verktyg, så roligt!”* Flera var intresserade av att få ett liknande projekt till Skaraborg vilket följande citat illustrerar:

“Utveckla liknande koncept med fler branscher framförallt med bristyrken.”

“Att försöka få ett liknande koncept. Vore ju toppen!!! Och framförallt en satsning för våra ungdomar inför framtiden och deras val så att det blir så bra som möjligt.”

“Att jobba för ett gemensamt projekt inom Skaraborg, som alla kommuner och olika aktörer både kan sponsra och dra nytta av.”

4.7.3.3 Utbildningsmässan Sjuhärad

I uppstarten av projektet fanns det planer på att genomföra en utbildningsmessa. Mässan skulle vara ett tillfälle för alla ungdomar i regionen att ta del av hela Sjuhärads utbildningsutbud, samtidigt som de skulle få möjlighet till studie- och yrkesvägledning samt få inspiration till olika karriärvägar. På grund av olika åsikter bland kommunerna av behovet av en gemensam utbildningsmessa har denna fråga dragit ut på tiden. Med anledning av detta kommer mässan dessvärre inte att genomföras under projektiden, men SYV-nätverket som har bildats kommer att arbeta vidare med frågan. Som komplement till den stora gemensamma mässan har istället två av våra pilotverksamheter i Sjuhärad genomfört mindre mässor på sina skolor. Fokus på mässorna har legat på utbildning, arbete och framtid (se mer under pilotverksamheten).

4.7.3.4 Industrinatten Sjuhärad

Industrinatten är en mötesplats där industrin möter sina framtida medarbetare. Industriföretag öppnar sina dörrar och släpper in skolungdomar på väg ut i olika studie- och yrkesval. Under *Industrinatten* öppnar industriföretag sina dörrar för att ta emot studiebesök, framför allt från unga som är på väg mot olika studieval eller yrkesval. Även nyanlända, som står närmare arbetsmarknaden besöker *Industrinatten*. Företagen visar upp sin egen verksamhet och sin arbetsmiljö. Besökarna kan knyta viktiga kontakter, få en egen ny bild av industrin som arbetsplats, och få information om utbildningsvägar. *Industrinatten* genomförs på flera olika orter runt om i Sverige och har sedan 2016 genomförts i Sjuhärad. Under 2018/19 genomförs *Industrinatten* i Sjuhärad på ett flertal olika orter i Sjuhärad. Delprojektledaren i Sjuhärad har ordnat möten mellan projektledaren för *Industrinatten* Sjuhärad och styrgruppen för SYV-nätverket för att samordna insatsen med studie- och yrkesvägledningen i regionen.

4.7.3.5 Arbetsförmedlingens arbetsmarknadsprognos, Sjuhärad

Två gånger om året gör Arbetsförmedlingen en prognos för arbetsmarknadens utveckling den närmaste tiden. Prognosen bygger på intervjuer med privata och offentliga arbetsgivare och presenteras i rapporter för hela riket men även per län och delregion. Arbetsförmedlingen i Södra Älvsborg gör årliga dragningar av prognoserna till vilka olika intressenter bjuds in. Delprojektledaren i Sjuhärad har tillsammans med Arbetsförmedlingen bjudit in till Arbetsförmedlingens dragning av arbetsmarknadsprognosen i Sjuhärad. Detta har skett som en del i att bidra till projektets övergripande mål där SYV ska ha *”hög kompetens och god omvärldsförståelse”* samt effektmålet om att *”skapa ett uppdaterat SYV-uppdrag som är utåtriktat och uppdaterat för att kunna följa med i en föränderlig arbetsmarknad och ändå klara att hantera de lokala förutsättningarna”*.

4.8 Temaområde 4 - Studie- och yrkesvägledningen som hela skolans ansvar och SYV-planer

Studie- och yrkesvägledning kan beskrivas i både vid och snäv bemärkelse. Vägledning i vid bemärkelse är all den verksamhet som bidrar till att ge elever kunskaper och färdigheter som underlag för att fatta beslut om framtida studie- och yrkesval. Det handlar till exempel om praktiska arbetslivserfarenheter, undervisning som rör arbetslivet, studiebesök, utbildningsinformation och aktiviteter för att utveckla elevens självkänedom. Studie- och yrkesvägledning i snäv bemärkelse är den personliga vägledning som studie- och yrkesvägledaren ger i form av vägledningssamtal, individuellt och i grupp.

Enligt skollagen ska elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ha tillgång till personal med sådan kompetens som kan tillgodose elevernas behov av studie- och yrkesvägledning (2 kap. 29 § skollagen). I Skolverkets allmänna råd för arbetet med studie- och yrkesvägledningen framgår att huvudmannen vid beslut om organisation och resursfördelning bör säkerställa att elevernas behov av studie- och yrkesvägledning kan tillgodoses. Vidare lyfts att rektorn bör se till att det finns rutiner och metoder för att planera, utvärdera och utveckla studie- och yrkesvägledningen samt tydliggöra hur ansvaret för studie- och yrkesvägledningen är fördelat mellan studie- och yrkesvägledare, lärare och övrig personal samt formerna för samarbetet mellan dem. Rektorn bör också tillse att studie- och yrkesvägledning sker kontinuerligt och integrerat i utbildningen under studietiden, så att eleven ges förutsättningar att göra väl underbyggda studie- och yrkesval. I SYVBarometern som genomfördes i de tre delregionerna under 2017 svarar både studie- och yrkesvägledare samt rektorer att det i många fall saknas system och rutiner för planering, uppföljning och utvärdering samt utveckling av och resursfördelning till studie- och yrkesvägledningsverksamheten.

Med utgångspunkt i ovanstående och projektets syfte ”att bygga en fungerande och uppdaterad SYV-funktion där SYV-nätverk organiseras och struktureras på så vis att SYV blir hela skolans ansvar” har projektet på olika sätt arbetat med att skapa SYV-planer och implementera studie- och yrkesvägledningen som ”hela skolans ansvar”.

4.8.1 SYV-planer och hela skolans ansvar i Sjuhärad

För att skapa SYV-planer och arbeta utifrån att studie- och yrkesvägledningen ska vara hela skolans ansvar har projektet i Sjuhärad arbetat med en top-down-process där utgångspunkten har varit att få med förvaltningscheferna. Processen drog igång våren 2018 och ett flertal dragningar och samtal har förts med förvaltningscheferna för att skapa ett engagemang i frågan. Tyvärr har intresset varit svalt, många av förvaltningscheferna i regionen har uttryckt en oro för att skolorna redan har fullt upp med det dagliga arbetet och andra projekt och att det inte finns utrymme för lärare och rektorer att engagera sig i studie- och yrkesvägledningen.

I dialog med förvaltningscheferna har delprojektledaren fått höra att ”frågan inte är prioriterad” i flera av delregionens kommuner och delprojektledaren upplevde att det fanns en oro hos förvaltningscheferna att tynga ner sina medarbetare med ytterligare projekt och insatser. För att se om denna bild stämde försökte delprojektledaren också nå ut till rektorer och fick tillfälle att bolla frågan med ett antal rektorer i Marks kommun där en kommunal plan redan existerade, men som är dåligt känd och inte implementerad i skolorna. Mötet gav dock samma resultat som förvaltningscheferna redan hade lämnat, det finns inte tid att arbeta med frågan.

Efter att frågan stötts och blötts vid ett flertal tillfällen visade Tranemo kommun och i viss utsträckning även Svenljunga kommun intresse för att arbeta vidare med frågan. Deras svar kom dock sent i projektet, i oktober och december 2018, och arbetet skulle inte hinna genomföras inom ramarna för projektet. Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund kommer dock att arbeta vidare med frågan efter projektets slut.

Utöver *Vägledning för livet* finns hos kommunalförbundet även tillväxtmedel som är öronmärkta för att utveckla studie- och yrkesvägledningen i Boråsregionen. Med stöd av dessa projektmedel kommer Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund starta upp en utvecklingsprocess under våren och hösten 2019. Syftet är att systematisera arbetet med studie- och yrkesvägledning samt ta fram planer för studie- och yrkesvägledningen som hela skolans ansvar i Tranemo kommun. Förhoppningen är att Tranemo kommun kan fungera som ett gott exempel i regionen och att andra kommuner sedan tar efter. Svenljunga kommun har redan en kommunal plan och flera skolor arbetar bra med den, det finns dock ett behov av att bredda arbetet och implementera den på samtliga skolor i kommunen. I Svenljunga kommun ska man under hösten 2019 se över om det finns möjlighet till en bredare implementering av deras kommunala SYV-plan och i så fall, med stöd av Boråsregionen, dra igång en process under hösten 2019.

4.8.2 SYV-plan och hela skolans ansvar i Skaraborg

Delprojektledaren i Skaraborg har varit delaktig som processtöd vid utformning av SYV-plan i Falköpings kommun samt i Hjo kommun. Delprojektledaren har erbjudit alla kommuner detta via mail till studie- och yrkesvägledare samt till skolchefsnätverket. Vid båda tillfällen har det varit rektor som initierat samverkan, att rektor är involverad i arbetet är något som ses som en framgångsfaktor för att planen ska förankras i hela verksamheten.

I Falköping har delprojektledaren arbetat tillsammans med rektor och studie- och yrkesvägledare på Lärcenter (vuxenutbildning) med att ta fram en plan för hela Lärcenter. Arbetet har startat med vägledning i snäv bemärkelse för att sedan fortsätta tillsammans med övrig skolpersonal kring arbetet i vid bemärkelse. Det har varit två inledande möten och en heldag kring studie- och yrkesvägledning i snäv bemärkelse HT-2018. Arbetet fortlöper med hela personalgruppen VT-2019. Planen beräknas vara klar HT-2019.

I Hjo kommun har delprojektledaren varit involverad som processtöd i samarbete med att kommunen tar fram en plan för studie- och yrkesvägledning i hela kommunen. Delprojektledaren har samarbetat med en arbetsgrupp bestående av studie- och yrkesvägledare, rektor vux, rektor 7–9 och rektor f-6. Arbetet inleddes under VT-2019 och beräknas vara klart HT-2020.

I båda kommunerna har syftet med planen varit att synliggöra SYV-uppdraget i kommunen och roller och förväntningar på studie- och yrkesvägledare, lärare, rektor och huvudman. Detta är ett sätt att involvera fler i vägledningen och på så sätt ge de vägledningssökande ökad tillgång till vägledning samt en mer likvärdig vägledning. Framgångsfaktorer är att initiativet kommer från ledningen och att de också ser behovet. En annan framgångsfaktor är att alla yrkesgrupper som berörs är involverade i skapande av en plan, det ger legitimitet. I arbetet är det viktigt att synliggöra all personals ansvar för att utmana, problematisera och visa på alternativ till traditionella föreställningar om kön, kulturell och social bakgrund som annars kan begränsa elevernas framtida studie- och yrkesval. Särskilt fokus har också lagts på att se över vilka som finns i målgruppen, vilka behov målgruppen har och hur vägledningen kan tillgängliggöras ytterligare för dem.

4.8.2.1 Samverkan SYV-styrgrupp och grundskolerektorer

Vägledning för livet har initierat ett möte mellan representanter från SYV-nätverket och nätverket för grundskolerektorer i Skaraborg. Mötet genomfördes under februari 2019 för att belysa studie- och yrkesvägledares roll, SYV-planer samt hela skolans ansvar för studie- och yrkesvägledning. På mötet medverkade representant för SYV-styrgruppen, representanter för grundskole-SYV, skolchefsrepresentant i SYV-nätverket samt rektorer från grundskolan. Under mötet gavs goda exempel på kommunala SYV-planer och goda exempel på hur arbetet med hela skolans ansvar för studie- och yrkesvägledning kan utformas. Exempel gavs bland annat på hur arbetet med studie- och yrkesvägledning i undervisningen kan utformas i olika ämnen och hur för- och efterarbete av prao kan göras som hela skolans ansvar.

Under mötet diskuterades också hur vägledning för elever i förskoleklass till årskurs 6 kan utformas, då detta är något som ser olika ut mellan kommunerna. Goda exempel gavs också på samverkan skola - arbetsliv vid praoanskaffning. Utmaningar i form av att det är svårt att få tillgång till lektionstid och att det är brist på utbildade studie- och yrkesvägledare lyftes.

Delprojektledaren berättade också om den nya utredning som gjorts kring studie- och yrkesvägledning (Framtidsval, karriärvägledning för individ och samhälle SOU 2019:4) och vad den kan innebära för verksamheterna.

Frågor man vill arbeta vidare med i ett Skaraborgsperspektiv var exempelvis vägledning för nyanlända och digitala vägledningslösningar.

4.8.3 Kartläggning, SYV hela skolans ansvar

På uppdrag av projektet *Vägledning för livet* har den externa utvärderare Serus gjort en kartläggning där förvaltningschefer och rektorer i Skaraborg, Fyrbodal och Sjuhärad intervjuats gällande sitt arbete med SYV som hela skolans ansvar. I kartläggningen deltog 26 rektorer och 10 skolchefer.

Kartläggningen visar hur ojämnt denna fråga prioriteras – i vissa kommuner har man ett väl fungerande arbete med SYV-planer medan man i andra kommuner inte kommit så långt i arbetet med att se SYV som hela skolans ansvar. Detta innebär att eleverna får tydligt ojämna möjligheter att bygga upp en god valkompetens. Att det är så snedfördelat med prioriteringen i denna fråga beror enligt kartläggningen på att styrningen på ledningsnivå är otydlig dvs man efterfrågar inte tillräcklig återkoppling om arbetet med studie- och yrkesvägledningen i kommunen vilket gör att den inte upplevs som prioriterad på rektorsnivå.

På skolnivå verkar kvaliteten på arbetet med studie- och yrkesvägledningen i vid bemärkelse till mångt och mycket vara personberoende. Det vill säga - om rektor ser frågan som prioriterad och tilldelar resurser till arbetet fungerar det bra, annars inte.

Man bör tillägga att varken denna kartläggning eller projektet överlag anser att studie- och yrkesvägledningen fungerar dåligt generellt. Studie- och yrkesvägledarna gör ett fantastiskt arbete med att vägleda i snäv bemärkelse och i flera fall har de ett gott samarbete med övriga personalgrupper på sin enhet och där fungerar arbetet även i vid bemärkelse väl. Dessutom gör lärarna mycket i sin ordinarie verksamhet som knyter an till studie- och yrkesvägledning och utvecklar elevernas valkompetens – i många fall behöver detta bara synliggöras och sättas på pränt. Att beskriva det arbete som görs och kvalitetssäkra det ger det legitimitet och prioritet.

Eftersom projektet under sin begränsade tid enbart kunnat påbörja viss processledning med att utveckla SYV-planer och inspiration till att se studie- och yrkesvägledningen som hela skolans ansvar vore det önskvärt att de tre kommunalförbunden tar till sig och sprider kartläggningens resultat och med den som utgångsmaterial arbetar vidare med frågan.

5 Kommunikation, spridning och påverkansarbete

I detta avsnitt beskrivs hur projektet har arbetat med spridning och påverkansarbete. Det redogörs för i vilka sammanhang projektet i spridit erfarenheter samt vilka organisationer har projektet har riktat sig till. Det inledande avsnittet redogör för hur projektet har arbetat som helhet, därefter följer en redogörelse för hur varje delprojektledare har arbetat med kommunikation, spridning och påverkansarbete i sin respektive delregion.

5.1 Spridning av projektresultat

Projektets resultat har kontinuerligt spridits på olika sätt. Skaraborgs Kommunalförbunds hemsida för utbildningsrelaterad information Utbildning Skaraborg har använts för att beskriva projektet och har regelbundet uppdaterats med inbjudningar, information, rapporter och resultat. Denna sida har även de andra förbunden länkat till för att sprida informationen i sina delregioner.

Man har även använt sig av hemsidan SYV-online för att sprida information om aktiviteter och resultat i projektet. Bland annat har reserapporter från resorna till Frankrike och Danmark lagts där. Reserapporten från studieresan i Danmark har även publicerats i Sveriges Vägledarförenings tidning *Vägledarens* höstnummer 2018.

För att lämna ett bestående fysiskt verktyg, presentera pilotsyvarnas verksamheter och sprida dessa till andra studie- och yrkesvägledare tryckte projektet upp en metodbroschyr i 2000 exemplar. Material från pilotsyvarna samlades in och sammanställdes till en 20-sidors A5-broschyr. Där beskrivs även överlag projektets syfte och aktiviteter och resultat men fokus ligger på pilotverksamheterna och det som inspirerat till dem – studieresorna till Frankrike och Danmark. Broschyren är uppbyggd som en metodhandbok där pilotverksamheterna beskrivs och pilotsyvarna ger tips och råd till den kollega som själv vill testa någon av metoderna (Se bilaga 3).

Metodbroschyren har spridits på olika vis. Den delades först ut till gästerna på projektets avslutningskonferens i februari 2019. Därefter delades resterande exemplar upp på de tre förbunden för fortsatt spridning i delregionerna. Målgruppen är främst studie- och yrkesvägledare men även skolledare och lärare. Broschyren har även spridits i digital form genom att den publicerats på Utbildning Skaraborgs hemsida, på SYV-onlines metodbank samt på Skolverkets SYV-spindeln.

Projektets stora avslutande konferens i Göteborg 7 februari 2019 var ett tillfälle att både sprida information om projektets resultat och att erbjuda kompetensutveckling. Målgruppen för konferensen var studie- och yrkesvägledare, förvaltningschefer, lärare och andra som arbetar med skolutveckling. Inbjudningar till konferensen gick ut i alla nivåer via projektledning, arbetsgrupp och styrgrupp. Eftersom konferensen förlades till Göteborg på grund av tillgänglighet valde man att även bjuda in personer ur samma yrkeskategorier från Göteborgsregionen. Sammandrag av konferensens innehåll tillsammans med bilder publicerades på Skaraborgs och Fyrbodals hemsidor samt som nyhet på SYV-online och Tremedias hemsida. (Se även separat rubrik)

Den 30 maj 2018 deltog projektledningen i ett erfarenhetsutbyte mellan fyra projekt som alla arbetar med studie- och yrkesvägledning i någon bemärkelse. De projekt som var representerade var *GPS Halland*, *På lika villkor*, *GR Samsyv* samt *Vägledning för livet*. Alla gavs tillfälle att presentera sina projekt och att ta del av information från Skolverket angående den pågående utredningen om studie- och yrkesvägledningen. Viktiga frågor så

som systematiskt kvalitetsarbete och implementering av projektresultat diskuterades också under dagen.

Andra tillfällen då projektledaren spridit information om projektet har varit på de ESF-projektledarträffar som anordnats några gånger per år. Framförallt på träffen i Skövde som anordnades av projektledarna för *Vägledning för livet* och *En skola för alla* i samarbete. Där presenterades först projektet i sin helhet och sedan gavs möjlighet att höra om en av pilotsyvarnas erfarenheter från Frankrikesan och sin påföljande pilotverksamhet – vägledning via Snapchat.

5.2 Spridnings- och påverkansarbete delregionalt

5.2.1 Skaraborg

Delprojektledare har skickat nyhetsbrev kring projektets aktiviteter till SYV-nätverket i Skaraborg. Nyhetsbrev har handlat både om att förklara projektet när det var nytt, bjuda in till transnationella utbyten och konferenser, sprida nyheter på SYV-fronten och sprida reserapporter från utbyte med Frankrike, Danmark och reserapport från IAEVG-konferensen.

Delprojektledare har tillsammans med projektledare fått möjlighet att sprida projektet och dess resultat på skol- och utbildningschefsmöten vid olika tidpunkter i projektet. Under hösten 2017 presenterades projektet och undersökningen SYVBarometern både i september och i november. På mötena i september 2018 och mars 2019 har det handlat om att beskriva resultat av projektet samt omvärldsbevakning på studie- och yrkesvägledningsområdet.

Delprojektledare har även fått möjlighet att vid ett antal tillfällen sprida projektet till den politiska beredning för skolfrågor som finns i Skaraborg. Beredningen består av politiker från 8 olika kommuner. I april 2018 presenterades också projektet för politiker i förbundsfullmäktige i Skaraborg, där politiker från alla kommuner finns representerade.

I inledningen av projektet fick delprojektledare också möjlighet att berätta om projektet i några av de nätverk som samordnas på förbundet, för nätverket för grundskolan och nätverket för gymnasiet som båda består av rektorsrepresentanter, samt för nätverket för elevhälsan och nätverket för Kommunalt aktivitetsansvariga.

På SYV-nätverkets stora träffar en gång per termin då alla studie- och yrkesvägledare är inbjudna har projektet fått presentera sig, SYVBarometern, E-vägledning, transnationella utbyten med mera. Delprojektledare Skaraborg har också varit med i den styrgrupp som finns för SYV-nätverket och där haft möjlighet att sprida information kring projektet.

Spridning har också skett via den konferens kring ”Den ljusnande framtid är vår” som anordnades av angränsande projekt som handlar om fullföljda studier lokalt i Skaraborg där *Vägledning för livet* presenterades. Projektet har även presenterats på en intern träff för de som är delaktiga i projektet *Ung Arena 9.0* i Skaraborg.

5.2.2 Fyrbodals

Inom Fyrbodals har information om projektet spridits kontinuerligt via i första hand SYV-nätverket som representerar alla de i Fyrbodals ingående 14 kommunerna. Vidare har de s.k. Fyrbodalsdagarna för studie- och yrkesvägledare utgjort ett självklart forum då man vid dessa tillfällen bjudit in verksamma från hela regionen och alla skolformer. Vidare har SYV-nätverket fått nyhetsbrev där projektet och de frågor som är knutna till professionen och projektet, spridits.

Delprojektledare för *Vägledning för livet* har också närvarat vid tillfällen där personal verksamma i projektet *En skola för alla* deltagit och därmed också kunna lyfta vikten av att prioritera studie- och yrkesvägledningens roll. Inom ramen för Fyrbodals verksamhet, Hälsokällan har delprojektledaren också mött det nätverk som fokuserar på skolnärvaro och där också studie- och yrkesvägledarfunktionen finns representerad.

Projektet har haft begränsade möjligheter att möta skolchefer/förvaltningschefer då frågor om studie- och yrkesvägledning/*Vägledning för livet*, inte prioriterats på deras agendor. I samband med projektets avslutande konferens inbjöds alla rektorer inom Fyrbodal, ingen deltog. Den "fadder" som utsågs att stödja SYV-nätverket har träffat nätverket 30 minuter men har inte i övrigt kunnat medverka eller prioritera projektet.

Fyrbodals pilotprojekt har också fått självklar spridning via den metodbroschyr som projektet tagit fram.

5.2.3 Sjuhärad

Under projektet har delprojektledaren i Sjuhärad träffat förvaltningscheferna för skola och utbildning kontinuerligt. Träffarna har dels skett på de ordinarie nätverksmöten som förvaltningscheferna har ca tre gånger per termin och dels via möten med enskilda förvaltningschefer för att diskutera specifika frågor. Syftet med träffarna har dels varit att sprida kännedom om projektets bakgrund, syfte och mål. Att skapa kännedom hos chefer om utmaningarna och möjligheterna med studie- och yrkesvägledningen är centralt för projektet då det övergripande målet har varit att "*SYV ska vara ett högt prioriterat område*". Utöver detta har träffarna också syftat till att engagera förvaltningscheferna i specifika frågor och aktiviteter, så som SYV-planer, SYV-nätverk eller liknande.

Vid ett par tillfällen har delprojektledaren också gjort dragningar för politikerna i beredningsgruppen för välfärd och kompetens. Syftet med dessa dragningar har varit samma som ovan. Politikerna är ytterst ansvariga för kommunernas skolor och det är deras ansvar att skolans alla delar fungerar på bästa sätt, studie- och yrkesvägledningen inkluderad.

Som ett led i informationen och kommunikationen har delprojektledaren i Sjuhärad valt att arbeta med nyhetsbrev. Nyhetsbrev har inte kommit ut kontinuerligt under projektet utan istället gått ut med ojäma mellanrum när det har funnits underlag med relevant information att sprida. Nyhetsbrev har i första hand gått ut till studie- och yrkesvägledare i regionen, men beroende på innehåll har även andra intressenter fått ta del av breven så som förvaltningschefer, rektorer och lärare. Innehållen i nyhetsbrev har varierat, fokus har legat på information om projektet samt nyheter och information som har bedömts vara av intresse för målgruppen.

Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund tillvaratar kommunernas gemensamma intressen och utvecklar gränsöverskridande samarbeten. Kommunalförbundet arbetar med frågor som berör tillväxt och regional utveckling, infrastruktur och transporter, kultur, miljö, samhällsplanering, utbildning samt social välfärd och hälsa. Det råder inte några vattentäta skott mellan de olika områden som förbundet arbetar med, tvärtom går de ofta in i varandra. Genom att de anställda på kommunalförbundet kontinuerligt delar information och kunskap mellan varandra kan det bildas nya samarbeten och skapas synergieffekter. Som ett led i detta har delprojektledaren i Sjuhärad deltagit på förbundets APT, där han har berättat om projektet, dess status, arbetssätt och resultat.

I syfte att sprida resultat samt fånga upp erfarenheter från andra verksamheter har delprojektledaren under projektets gång haft kontakt med en rad andra projekt och insatser. Några projekt som delprojektledaren har haft närmare utbyte med är bland annat *Startskottet* i Svenljunga och Tranemo, *GR Samsy* i ett antal av Göteborgsregionens kommuner, *Tidiga för ökad skolnärvaro* i Borås. Bland andra insatser/organisationer som projektet har haft dialog med kan Kompetensplattform Boråsregionen och Navet Science Center nämnas. Delprojektledaren har också deltagit på en rad olika konferenser och möten, här kan bland annat nämnas Skolverkets SYV-konferens i Stockholm samt Skolverkets konferens för huvudmän med temat att förebygga skolavbrott.

6 Uppföljning och utvärdering

I detta avsnitt beskrivs hur extern utvärderare konkret har bidragit till projektarbetet. Därefter följer en redovisning av hur projektet internt har arbetat med uppföljning och utvärdering i projektet.

6.1 Extern utvärderare

Projektets externa utvärderare Serus är ett Linköpingsbaserat konsultföretag som verkar inom fyra områden:

- Utvärdering, utredning och kartläggning
- Social Return on Investment
- Sociala investeringar
- Social ekonomi och sociala företag

De arbetar med en utvärderingsmodell i form av lärande utvärdering. Den lärande utvärderingen har tre parallella utvärderingsspår: målutvärdering, processutvärdering samt utvärdering av effekter och värdeskapande. De personer som projektledningen har samarbetat mest med är Erik Jannesson och Emma Jensen.

Utvärderaren påbörjade sitt samarbete med projektet i april 2018 vilket var ganska sent med tanke på att genomförandefasen då hade pågått i ca ett halvår. Detta berodde på att rekrytering av personal till projektledningen drog ut på tiden och då alla var på plats i augusti 2017 fokuserade man på att avsluta analysfasen och påbörja planering av genomförandefasens aktiviteter. Först därefter påbörjades upphandlingsprocessen av extern utvärderare.

Projektledningen och utvärderaren etablerade tidigt en bra kontakt med fokus på ärlighet och samarbete. Serus presenterade sin utvärderingsplan i maj 2018 där en förändringsteori i form av en värdeskapandedja var en central del. Man informerade även om vilka mätmetoder man skulle använda sig av:

Direkt mätning: I de fall mål och relaterade indikatorer utgår från kvantitativ information samlar projektet in den sistnämnda och som utvärderare konstaterar vi, baserat på den, om aktiviteter genomförts och om mål uppnåtts.

Enkäter: För att fånga individernas upplevelser av insatserna och eventuella effekter genererande av projektet kommer vi skicka ut digitala enkäter till de primära målgrupperna (studie- och yrkesvägledare, skolchefer, rektorer och lärare). För att få än mer djup i det totala utfallet kommer enkäterna kompletteras med intervjuer.

Intervjuer: Vi kommer intervjua ett större antal individer inom projektets samtliga målgrupper. Detta för att få en djupare förståelse av den information som våra och projektets enkäter genererar. Vi kommer även intervjua projektmedarbetare i syfte att fånga upplevelser av projektprocessen för att på så sätt finna styrkor, potentiella förbättringsområden, möjligheter att implementera resultat och metoder i ordinarie verksamhet.

Observationer: Vi deltar vid många projektaktiviteter för att få en detaljerad bild av genomförandet. Deltagandet är en central del i informationsinsamlingen om hur processerna genomförs och hur de uppfattas. Dessutom deltar vi gärna vid projektets

styrgruppsmöten. Detta för att ta del av de viktiga diskussioner som förs vid dessa och därmed kunna betrakta det befintliga ägarskapet i projektet, fånga upp behov på olika nivåer hos olika aktörer och intressenter samt vid behov bidra med ett fokus på projektets påverkans- och implementeringsarbetet.

Dokumentstudier: Ytterligare en viktig del i vår informationsinsamling är att studera producerade dokument från projektet. Det handlar exempelvis om planer för att testa olika neutrala mötesplatser samt sammanställningar av studieresorna till Frankrike och Danmark. Dessa dokument ger oss en möjlighet att få inblick i aktiviteter, metodbeskrivningar och beslut för de situationer då vi inte haft möjlighet att samla in förhandsinformation.

I slutet av maj 2018 deltog Emma Jensen på styrgruppsmöte där hon redovisade Serus PM1 – alltså deras första delutvärdering av projektets måluppfyllnads-möjligheter. Där konstaterades att projektet hade goda möjligheter att nå många av de utsatta målen men man såg också att inom vissa områden behövdes det mer insatser för realisation av målen. Ett av de områden som man föreslog att projektet skulle lägga mycket krut på under hösten var bland annat att få skolor/kommuner att arbeta med SYV som hela skolans ansvar och utveckla lokala SYV-planer.

Projektledningen tog till sig detta råd och lade mycket fokus på att inspirera till att arbeta med SYV som hela skolans ansvar (se separat rubrik). I slutändan lyckades man få några kommuner att starta upp arbetet med att ta fram en lokal SYV-plan (se separat rubrik).

Under hösten 2018 gjorde Serus dels en kartläggning av förvaltningschefer och rektorers uppfattning av sina kommuners arbete med SYV som hela skolans ansvar; dels en intervjuomgång med projektets pilotsyvar för att utröna vad pilotverksamheterna har lett till, vad projektet bidragit till i deras egen yrkesroll samt deras uppfattning om projektet som sådant (Se bilagor 4 och 5).

Kartläggningen av SYV som hela skolans ansvar är intressant för förbunden att reflektera över och ta med sig i sitt fortsatta arbete med att inspirera kommunerna att se detta som en prioriterad fråga. Resultatet av intervjuerna (10 förvaltningschefer och 26 rektorer fördelade på 29 av kommunalförbundens kommuner intervjuades) visar på ett ojämnt arbete med att se SYV som hela skolans ansvar och implementering av lokala SYV-planer i det systematiska kvalitetsarbetet. Serus sammanfattande slutsats är att elever inom de tre kommunalförbunden får tydligt ojämlika möjligheter att bygga upp en god valkompetens.

Intervjuomgången med pilotsyvarna fokuserade på vad pilotverksamheterna har lett till, vad projektet bidragit till i deras egen yrkesroll samt deras uppfattning om projektet som sådant. Positiva saker som framkom var bland annat:

- att pilotsyvarna överlag var positiva till projektet
- att de var nöjda med studieresorna till Frankrike respektive Danmark
- att de många olika pilotverksamheterna har berikat studie- och yrkesvägledningen i respektive kommun
- att flera av pilotverksamheterna gjort att studie- och yrkesvägledningen nått fler individer, ökat tillgängligheten och gjort maktrelationen mellan elev och studie- och yrkesvägledare mer neutral.
- att övervägande del av pilotverksamheterna kommer att implementeras i den ordinarie verksamheten.

I februari sammanställde Serus sin slutrapport där projektets resultat och måluppfyllelse utvärderats. Denna delgavs ESF och styrgrupp som där kunde ta del av Serus bild av projektets arbete och där även resonemang med medskick till framförallt förbunden fanns med. Dessa medskick handlade framför allt om fortsatt arbete med SYV som hela skolans ansvar men även kommentarer om exempelvis förankring och förarbete inför kommande projekt. (Se även bilaga 6)

6.2 Intern utvärdering och uppföljning

Inom projektledningsgruppen har man kontinuerligt följt upp genomförda aktiviteter på olika sätt. Genom regelbundna möten – både i fysisk form och via Skype – där anteckningar förts och gått igenom har man hållit kontinuerlig koll på att planer som gjorts upp har följts och genomförts.

Mötena har även varit tillfällen för reflektion kring projektets väg mot resultat – vart är vi på väg och hur når vi dit? Demings förbättringshjul (PDSA – Plan Do Study Act) har använts för att kontinuerligt förbättra arbetssätt och resultat.

I juni 2018 och februari 2019 gjordes reflekterande utvärderingar i projektledningsgruppen. Områden som lyftes och diskuterades utifrån vad som fungerade bra respektive mindre bra och behövde förbättras var bland annat:

- Mötesrutiner
- Kommunikation
- Aktiviteter
- Balans del/helhet

6.2.1 Utvärdering från deltagare av projektets aktiviteter

De olika aktiviteter som genomförts med personer utanför projektledningsgruppen dvs pilotsyvar, i SYV-nätverk osv. har utvärderats med några olika metoder. Främst har SurveyMonkey, pappersenkäter och Mentimeter använts. De har olika fördelar och nackdelar men projektledningen har efterhand lutat åt att företrädesvis använda sig av Mentimeter som har ett bra tydligt utformande och som ger möjlighet för deltagaren att besvara enkäten under pågående träff likväl som i efterhand. Störst svarsfrekvens fås då frågorna besvaras på plats och man bör sätta av tid till detta oavsett vilket verktyg man använder sig av.

6.2.2 Uppföljning av pilotverksamheter

Samtliga delprojektledare har haft i ansvar att följa upp pilotverksamheterna i sina respektive delregioner. Gemensamt för uppföljningsarbetet har varit att respektive pilotverksamheter inledningsvis skrev en kortfattad projektplan för sin pilotverksamhet utifrån förutbestämda rubriker. Utifrån projektplanen har delprojektledarna kunnat stötta och följa upp pilotverksamheterna. Avslutningsvis har samtliga pilotverksamheter skrivit en kortfattad slutredovisning av sin pilotverksamhet som har knutit an till den ursprungliga projektplanen.

I delregionerna har uppföljningsarbetet sett liknande ut, om än något olika strukturerat. Delprojektledarna har kontinuerligt följt upp pilotverksamheterna genom fysiska möten samt mail- och telefonavstämningar. Uppföljningsarbetet har under genomförandet varit behovsanpassat och extra tid och resurser har lagts på de pilotverksamheter som har behövt stöd i genomförandet. I avslutningsskedet har fokus legat på att stämma av resultatuppfyllelse och möjlighet till implementering.

7 Användande av resultat

I detta avsnitt beskrivs hur projektresultaten helt eller delvis kommer att användas i ordinarie verksamhet och i befintliga strukturer. I avsnittet förs det också ett resonemang kring hur projektet har arbetat för att resultaten skall tas omhand.

7.1 Implementeringsplan

Att resultat från projekt tas tillvara och förvaltas efter projekttiden är en mycket viktig fråga som dock inte är helt lätt. För att se till att projektets resultat lyfts och implementeras i ordinarie verksamhet gav styrgruppen i uppdrag åt arbetsgruppen och projektledaren att arbeta fram en implementeringsplan (Se även bilaga 7).

Eftersom kommunalförbunden inte har något mandat att bestämma över kommunernas verksamheter utan har en samordnande, informerande och stöttande roll valde man att inte bli för konkret i sina åtaganden. Fyra *tematiska resultatområden* valdes ut som extra viktiga och dessutom möjliga att förvalta:

- SYV-nätverken formaliseras
- SYV som hela skolans ansvar
- Inkluderande vägledning
- Nya metoder och mötesplatser

Eftersom de tre kommunalförbundens organisation och verksamhet skiljer sig väsentligt åt valde man att utifrån dessa fyra områden lokalt fördjupa och konkretisera sina planer för implementering. (Se bilaga 8) På styrgruppsmötet 23 januari 2019 då det beslutades att godkänna implementeringsplanen framhölls vikten av att man i sina respektive förbund innan projekttidens slut ser över hur detta ska realiseras.

7.1.1 SYV-nätverken

Att varje kommunalförbund har ett fungerande SYV-nätverk med en reell koppling till förvaltningscheferna är en förutsättning för att information och frågor ska kunna spridas – både ut till studie- och yrkesvägledarna i kommunen och in till ledningsnivå. Ett nätverk stärker studie- och yrkesvägledarens roll och ger förutsättningar till kollegialt lärande i olika former. Alltså ser man att detta är något som man måste fortsätta att stötta.

Hur ska detta ske?

- Kollegialt lärande genom strukturerade möten
- Fortsatt samverkan mellan de tre kommunalförbunden

7.1.2 SYV som hela skolans ansvar

Studie- och yrkesvägledning i vid bemärkelse – dvs när hela skolan tar ansvar för att ge eleverna den valkompetens de behöver – är en viktig fråga som länge dryftats men som också är svår att få skolledare att prioritera. Alltså behöver man fortsätta att arbeta för att stärka studie- och yrkesvägledarens roll genom att föra upp vägledning på agendan i hela skolorganisationen.

Hur ska detta ske?

- SYV-nätverken får stöd i frågor som rör samverkan och erfarenhetsutbyte
- Studie- och yrkesvägledarna bjuds in till träffar och konferenser där kunskap om framtidens arbetsmarknad och nuläget i den regionala arbetsmarknaden behandlas

- Metodbroschyr tas fram
- Prioritera vägledarnas delaktighet i möten med beslutsfattare (politiker och tjänstepersoner)

7.1.3 Inkluderande vägledning

Inom kommunalförbunden ser man inkluderande vägledning som en mycket viktig fråga som bör prioriteras. Att motverka könsstereotypa val genom en inkluderande och normkritisk vägledning samt att öka tillgängligheten till vägledning genom nya metoder och mötesplatser som passar fler individer ger elever en mer rättvis chans till rätt valkompetens.

Hur ska detta ske?

- Ta fram och använd könsuppdelad statistik
- Studie- och yrkesvägledarna deltar i sammanhang där kunskap om dagens och morgondagens utmaningar kring genus och mångfald delges
- Exempel från pilotverksamheter på mötesplatser och arbetssätt som ökar tillgänglighet sprids

7.1.4 Nya metoder och mötesplatser – E-vägledning

Inom projektet har den digitala vägledningen i olika former varit framträdande. Inspiration från framförallt resan till Danmark gav att flera av pilotverksamheterna fokuserade på olika sätt att vägleda digitalt. För att citera en av pilotsyvarna: *”Att inte arbeta med digital vägledning är som att gå baklänges in i framtiden.”* Vägledningen liksom allt annat behöver följa med i dagens tekniska utveckling och att möta eleverna i deras digitala forum ger möjligheter utanför det traditionella vägledningssamtalet. Detta ser kommunalförbunden som något som bör fortsätta utvecklas.

Hur ska detta ske?

- Genom skolornas digitalisering prövas nya digitala metoder för vägledning
- Kollegialt lärande utifrån studieresorna/pilotverksamheterna
- Fortsatt utbildning och kunskapsspridning genom nätverken

7.1.5 Workshop om implementering och ägarskap

För att få till en diskussion och enas om ett gemensamt förhållningssätt kring ansvar, roller, förankring och implementering anordnades i december 2018 en work shop för styrgrupp och arbetsgrupp. Workshopen hölls av Henrik Wiréhn från Ramböll och gav deltagarna möjlighet att djupdyka i projektfrågor vilket de sällan har annars.

Under dagen diskuterades bland annat förslaget till implementeringsplan som då var framtaget. Alla fick därmed möjlighet att tycka till och känna sig bekväm med de åtaganden som beskrivs i planen. Att reflektera över vilken roll och vilket ansvar man har utifrån profession i sin ordinarie verksamhet och funktion i projektet ger en känsla av ägandeskap och anknytning till projektet.

7.2 Implementering delregionalt

7.2.1 Pilotverksamheter

Redan när planen för pilotverksamheten skrevs så fanns förankring i verksamheten med som en punkt i och med att det är en förutsättning för implementering. När delprojektledare sedan gjort uppföljningar lokalt så har förankring och implementering varit viktiga bitar.

I slutskedet av projektet har delprojektledare stämt av med respektive pilotsyv för att prata om resultaten av projektet och hur detta kan implementeras i kommunen framåt samt eventuella utvecklingspotential.

7.2.1.1 Skaraborg

I Tibro kommer pilotverksamheten med största sannolikhet att fortsätta, den passar väl in i den digitaliseringsstrategi som finns i Tibro kommun. Genom god förankring har pilottesterna redan från början setts som ett sätt att testa det som på sikt ska bli ordinarie verksamhet. I Tibro har inköp gjorts av program och system som krävs för en ökad digitalisering av kommunens verksamhet. De digitala verktygen är en förutsättning för pilotverksamheten och att den ska kunna implementeras och bli ordinarie verksamhet. Satsningar har också gjorts för att nå ut med den nya vägledarchatten genom annonsering på olika platser i kommunen. Delprojektledare har bokat ett möte med chef för studie- och yrkesvägledare och pilotsyv i Tibro med fokus på implementering. Tyvärr har detta möte ej kunnat genomföras på grund av sjukdom. Det finns trots detta goda möjligheter för implementering då pilotverksamheten är väl förankrad i kommunen. Samt i linje med kommunens ordinarie utvecklingsarbete.

På de la Gardiegymnasiet finns det tankar om att fortsätta att använda Instagram för kontakt med elever men också tankar kring att vidareutveckla detta genom att driva kontot antingen tillsammans med en av kollegorna på gymnasiet och då rikta in sig på gymnasieelever, alternativt att bredda konceptet och att studie- och yrkesvägledare på gymnasiet, vuxenutbildning och grundskola driver det tillsammans.

För *Ung Arenas* deltagare i Lidköping har walk and talk fungerat som ett bra koncept och det är något som man vill fortsätta med. I och med att det inte kräver några extra resurser är det upp till den enskilda vägledaren att testa och det krävs inte att flera vägledare arbetar på samma sätt. Någon som underlättar fortsättningen är att kollegor på *Ung Arena* känner till walk and talk och pratar gott om det med deltagarna.

På Campus Västra Skaraborg kommer pilotsyv att fortsätta med de olika sätten för att effektivisera verksamheten. Samarbetet med arbetsmarknadsenheten i Grästorp kommer att fortsätta, att spela in filmer som kan användas av bland annat SFI och walk and talk konceptet kommer fortsättningsvis att erbjudas.

I Lidköping är alla kommunens studie- och yrkesvägledare organiserade under samma chef. SYV-chef i Lidköping har deltagit i avslutningskonferensen och på så sätt fått information om alla pilotverksamheter i kommunen och information kring projektet i helhet. Ansvarig chef sprider sedan detta i ledningsgrupp samt ser till att implementering av pilotverksamhet tas upp under gemensamma möten där alla studie- och yrkesvägledare deltar.

I Skövde fortsätter pilotsyven med chatt, Snapchat har haft fördelen att det är den plattform där många unga redan finns. Men pilotsyven ser att möjligheten att driva en chatt via en annan plattform och att exempelvis ha en kommungemensam chatt på hemsidan men detta kräver att kommunen vill investera i den utrustning som krävs för en chattfunktion och bemanning av densamma. Delprojektledare har under slutet av genomförandefasen haft ett möte med pilotsyven i Skövde och dennes chef med fokus på implementering. Under mötet tog ansvarig chef på sig ansvaret för att ta upp frågan om en kommungemensam chatt till förvaltningsledningen, IT-enheten samt att ta upp det med övriga studie- och yrkesvägledare i kommunen.

7.2.1.2 Fyrbodal

I Fyrbodal kommer alla de fyra pilotverksamheterna att i någon form att fortsätta. Alla pilotsyvar ser att deras arbete har dragit nytta av de testade metoderna och vill utveckla dem vidare.

IM Munkedal hade svårigheter att få till sin ursprungliga plan med studiebesök på arbetsplatser för att synliggöra och konkretisera yrken och utbildningsvägar på grund av elevernas oroliga tillvaro. Pilotsyven ser dock att vinsten med sådana besök skulle vara stor och hon kommer att fortsätta arbeta för att det ska bli verklighet och en del av den ordinarie verksamheten.

På Vuxenutbildningen i Uddevalla där man inom ramen för verksamheten "Huset" testat pilotverksamheten "Jobbcentrum". Samlokaliseringen och samarbetet yrkesgrupper emellan är något pilotsyven ser gett stora vinster för eleverna och alla inblandade vill fortsätta med det framtagna arbetssättet.

Även VUX-expo som testats på Vuxenutbildningen i Uddevalla kommer att bli en återkommande aktivitet i den ordinarie verksamheten. Det som pilotsyven ser som en förbättringsmöjlighet till nästa gång är att säkerställa att de elever som besöker mässan har tillgodogjort sig tillräckligt med svenskkunskaper för att riktigt få nytta av informationen som ges.

Pilotverksamheten i Trollhättan där pilotsyven testat att tidigarelägga samtalen inför gymnasievalet samt användandet av skolans lärplattform för kontakt med SYV kommer att fortsätta och vidareutvecklas. Pilotsyven ser stor nytta i båda dessa förändrade arbetssätt och kommer att implementera dem på båda de skolor där hon arbetar. Hon kommer dessutom att involvera sina kollegor mer för att sprida det goda exemplet.

7.2.1.3 Sjuhärad

Samtliga fyra pilotverksamheter i Sjuhärad kommer att fortsätta i någon form efter projektet.

Facebook-sidan på Viskaforsskolan kommer att leva vidare och SYV kommer arbeta vidare med den.

Mässan på Tranemo gymnasieskola kommer med största sannolikhet att arrangeras fler gånger. Det var dock ett väldigt stort arrangemang som krävde mycket arbete och stort engagemang. Med anledning av detta kan skolan i dagsläget inte svara på om mässan kommer att arrangeras i exakt samma format, men en plan finns att genomföra den vartannat år.

Mässan på Viskastrandsgymnasiet blev mycket lyckad och skolan kommer att arbeta vidare med formatet. SYV på skolan upplever att det var ett mycket bra och framgångsrikt sätt att nå ut med vägledning till ett stort antal elever och även fast arbetsinsatsen var stor gav den bra effekt. Mässan kommer att hållas årligen.

Chattfunktionen för SYV i Marks kommun hann aldrig komma igång inom ramarna för projektet. Men i sluttampen blev det klart att SYV ska kunna ha en chatt på kommunens webbsida. SYV kommer att arbeta vidare med att utveckla chatten och implementera chatten.

7.2.2 Kommunala SYV-planer

De olika delregionerna har arbetat olika vad gäller påverkansarbete och processtöd för framtagande av kommunala SYV-planer. I Sjuhärad och Skaraborg har projektet resulterat i att ett några kommuner kommer att implementera kommunala SYV-planer under 2019 och 2020.

7.2.2.1 Skaraborg

De två kommuner som arbetat med att ta fram SYV-planer med processtöd från delprojektledare kommer att fortsätta med det arbetet. I Falköping är målet att planen ska vara klar till sommaren för att kunna användas på Lärcenter från och med höstterminen 2019. I Hjo kommun är det en mer långsiktig plan då kartläggning genomförs under våren 2019 och först till hösten 2020 är det tänkt att planen ska implementeras i hela kommunen.

7.2.2.2 Sjuhärad

Delprojektledaren i Sjuhärad har lagt ner stor tid på att förmå kommunerna i delregionen att arbeta fram och implementera kommunala SYV-planer. Dessvärre har ingen kommun påbörjat arbetet inom ramarna för projektet men resultatet av det arbete som delprojektledaren har lagt ner kommer att användas efter projekttiden. Tranemo kommun kommer att påbörja ett arbete med att ta fram en kommunal SYV-plan under hösten 2019. Som grund för arbetet kommer Tranemo kommun att använda det material som delprojektledaren har tagit fram. Sjuhärads kommunalförbund kommer också att vara med som processtöd i Tranemo kommuns arbete med att ta fram en kommunal SYV-plan. Målsättningen är att Tranemo kommun i förlängningen kan statuera ett gott exempel på hur en kommunal SYV-plan kan utformas och att andra kommuner i Sjuhärad tar efter och upprättar egna SYV-planer.

7.2.3 SYV-nätverk

Förutsättningarna för SYV-nätverken har sett olika ut i de tre delregionerna, där projektet har spelat en avgörande roll för SYV-nätverken i Fyrbodals och Sjuhärad medan SYV-nätverket i Skaraborg har varit igång länge och drivits utanför projektets ramar. Med anledning av detta behandlas inte SYV-nätverket i Skaraborg i texten nedan, det kommer att fortsätta att existera i samma format som det har gjort sedan det startades upp redan innan projektet drog igång.

7.2.3.1 Fyrbodals SYV-nätverk

Fyrbodals SYV-nätverk har under projekttidens gång drivits av dess arbetsgrupp (bestående av två studie- och yrkesvägledare) och delprojektledare. När projektet nu avslutats ser man i Fyrbodals kommunalförbund över hur nätverket ska organiseras framöver. Skolchefsnätverket i Fyrbodals har gett tjänstepersoner på förbundet i uppdrag att ta fram förslag till samverkansavtal för gemensamt processtöd (del av tjänst) för SYV-nätverket. Liknande upplägg finns idag för ett vuxenutbildningsnätverk. Förslaget finns framtaget och är i sitt första utkast kommunicerat med skolcheferna som avvaktar med sitt beslut i väntan på klargörande på vissa punkter – arbetet med att reda ut och besvara deras frågor pågår.

7.2.3.2 Sjuhärads SYV-nätverk

SYV-nätverket i Sjuhärad har helt och hållet arbetats fram inom ramarna för projektet. I slutskedet av projektet har delprojektledaren i Sjuhärad arbetat med att ta fram strukturer för att göra nätverket livskraftigt även efter projekttiden. Bland annat har en google-docsida skapats där nätverkets dokument ska hanteras, så som kallelser och mötesanteckningar. Det har också blivit klart att en av regionens förvaltningschefer för skola ska sitta med som ordförande i nätverket. Sjuhärads kommunalförbund kommer även fortsättningsvis att vara

sammankallande för nätverket, ordna med lokal samt ha med en representant i nätverket som bidrar med omvärldsbevakning och kommer med inspel från kommunalförbundet.

8 Kommentarer och tips

I detta avsnitt redogör projektet för de tips som vi vill delge framtida projekt. Det förs också ett resonemang kring vad som gick bra respektive mindre bra och varför.

8.1 Geografiska utmaningar

Det har varit vissa svårigheter att samordna projektet i och med att det har sträckt sig över ett geografiskt stort område, vilket bland annat inneburit att det har varit svårare att ses fysiskt. Det som har fungerat bra är Skypemötena som har förenklat samarbetet trots stora geografiska avstånd och gett möjlighet till täta avstämningar i projektet.

En annan utmaning har varit att projektet drivits av tre olika kommunalförbund med olika förutsättningar och att varje kommunalförbund i sin tur har kommuner med olika förutsättningar. Inför kommande projekt är det viktigt att tänka på att det behövs samsyn kring projektets mål och kring hur resultaten ska uppnås på alla nivåer. Det vill säga på styrgruppsnivå, arbetsgruppsnivå, projektledningsnivå, på förbunden och ute i kommunerna. Detta blir svårare när det är tre olika kommunalförbund och 37 kommuner inblandade.

Det har varit svårt att få studie- och yrkesvägledare att åka långt för att delta i projektgemensamma aktiviteter, alternativt aktiviteter som anordnats av delprojektledare i ett annat kommunalförbund. Trots att många olika insatser erbjudits har det på grund av de geografiska avstånden inte varit möjligt för alla att delta i allt. För att arbeta runt detta har viss kompetensutveckling erbjudits digitalt och annan kompetensutveckling likvärdigt på tre olika orter.

8.2 Förankring och förarbete

Ett önskemål är att projektet tydligare förankrats från början och att ansökan tydligare utgått från lokala problembeskrivningar och behov. Det är viktigt att de som berörs som huvudsaklig målgrupp tillfrågas och används som referensgrupp under tiden som ansökan skrivs. Även när ansökan är beviljad är det av vikt att få målgruppens åsikter och feedback för att öka chansen att projektets aktiviteter riktas rätt. Man har i projektet märkt att det finns en risk för att förankringen försvinner om det blir för långa ledtider mellan dess att ansökan skrivs och det att projektet påbörjas. De långa ledtiderna innebär också en risk för att projektets problembeskrivning inte längre är aktuell.

Om man redan när ansökan skrivs har en dialog med kommunerna kring deras behov och önskemål ger det större möjlighet att de också åtar sig att vara aktiva och prioritera att delta i projektverksamheten. En annan svårighet är att man velat ha med alla 37 kommuner i projektet, kanske hade det varit bättre att i förarbetet välja ut de kommuner som har vilja och förutsättningar att delta mer aktivt i projektet. Att ha ett mindre antal kommuner engagerade hade gett större möjlighet att arbeta på organisationsnivå med hela styrkedjan kring studie- och yrkesvägledning. I de kommuner där ledningen varit positivt inställd till arbeta med att utveckla organisationen för SYV och med hela skolans ansvar såsom SYV-planer och där man har prioriterat området har arbetet fungerat bra.

Att tydligare rikta projektet mot en eller ett par frågor ger större möjlighet att arbeta fokuserat med dem till skillnad mot att hinna arbeta mer ytligt med många olika frågor. Det ger troligen ett tydligare resultat om man arbetar mer fokuserat mot färre områden.

En fördel med att alla kommuner deltog i projektet var att arbete med SYV-nätverk och kompetensutvecklingsinsatser för alla studie- och yrkesvägledare legitimerades. De erfarenhetsutbyten som projektet anordnat har varit uppskattade. Att avsätta tid för att studie- och yrkesvägledare ska få tid att prata och dela erfarenheter vid de tillfällen som anordnas har gett ett stort mervärde för målgruppen. Det är alltså inte alltid bara aktiviteten i sig som är relevant utan det är viktigt att ge utrymme för diskussioner och nätverkande utanför schemalagd tid.

Det är viktigt att kommunalförbunden bereder väg för projektet genom att förankra det i sina forum innan dess att det startar för att underlätta projektledningens uppstart. När ansökan om ett projekt görs är det viktigt att det ses som en del i verksamheten och inte blir en sidofråga skild från förbundens övriga arbete utan ett sätt att förstärka ordinarie verksamhet.

Inledningsvis presenterades *En skola för alla* och *Vägledning för livet* tillsammans men efter hand kom projekten att bli allt mer åtskilda. Man hade kunnat samordna dem mer alternativt skiljt dem åt mer från början för att undvika sammanblandning.

Personal kom in vid olika tidpunkter och det var turbulens i projektet innan personalgruppen stabiliserades. Det är viktigt att arbeta för att ha en och samma personalgrupp under hela projekttiden i möjligaste mån. Tack vare att man har haft tydliga rutiner och gjort rapportering på en gemensam yta så har ändå inte projektresultaten påverkats negativt. Önskvärt vore att det är samma personal som skriver projektansökan som är med och driver projektet, om det inte är möjligt är det viktigt att rekrytera så att personal är på plats när analys- och planeringsfasen startar för att ha så bra förutsättningar som möjligt.

8.3 Strukturellt påverkansarbete

Delprojektledarna har haft olika förutsättningar att arbeta med spridning och påverkansarbete. Framförallt har detta varit kopplat till vilka forum, nätverk och grupperingar som delprojektledarna har fått tillgång till. En viktig målgrupp att arbeta mot när det gäller både spridning och påverkan för projektet har varit förvaltningscheferna för skola och utbildning i projektets kommuner. Samtliga delprojektledare har arbetat aktivt för att nå denna grupp, de tre delprojektledarna har dock olika bild av hur framgångsrikt arbetet har varit. Någon har fått tillträde till förvaltningscheferna i tillräcklig utsträckning och upplevt att gruppen har varit intresserad och engagerad i projektet. En delprojektledare har haft god tillgång till målgruppen och träffat dem kontinuerligt, däremot upplever delprojektledaren att det varit svårt att skapa intresse och engagemang för projektet hos förvaltningscheferna. En upplever sig inte ha haft samma möjlighet som sina kollegor att vara med på förvaltningschefernas möten och vid de tillfällen som de har deltagit på mötena har intresset varit svagt. Det är angeläget att de projekt som knyts till ett kommunalförbund också ses som angelägna och får en given plats på agendan och i organisationen, att de stötts och följs upp och därmed ges chans till strukturerade implementeringsmöjligheter.

8.4 ESF

En utmaning har varit att förstå det regelverk och den administration som det innebär att driva ett ESF-projekt. Det hade varit önskvärt om ESF hade erbjudit en utbildningsdag i början av projektet där projektledningen fick information och direktiv kring arbetets utformning. Ett önskemål vore också att få en mall över hur kommunikationens mellan ESF och projektet ska se ut, vilka avstämningpunkter finns och vad förväntas av projektledningen vid olika tidpunkter.